

ROZHOVOR č. 1 – žena, 23 let

Kde jsi studoval?

V Německu, v Berlíně.

Na jaké fakultě?

Lékařská fakulta.

Jak dlouho?

5 měsíců

Jak dlouho jsi zpět?

10 měsíců

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Chtěla jsem se zdokonalit v němčině a ostatní mi doporučovali tuhle fakultu, že má dobrou úroveň. Anglicky už umím, takže jsem chtěla oživit tu němčinu.

Jak dlouho jsi se rozhodl studovat k odjezdu?

Vždycky jsem chtěla někam vyjet, baví mě cestování, takže jsem se přihlásila na tenhle program. Předtím jsem byla měsíc na stáži v Chorvatsku a potom v Chile.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Baví mě cestovat, chtěla jsem poznat něco nového, kolegové říkali, že je tam dobrá úroveň kliniky.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Mluvila jsem málo, ale rozuměla jsem.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Jelo nás tam více, ale ze začátku jsem jela sama, protože jsem šla na jazykový kurz. Oni přijeli až poté.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Ano, víceméně ano.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Docela v pohodě, hned jsem dostala kolej. Seznámila jsem se s lidmi z jazykového kurzu, takže to proběhlo dobře.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Ze začátku jsem byla hodně unavená z němčiny.

Jak jsi sháněl ubytování?

Dostala jsem v pohodě kolej.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Na jazykovém kurzu – to byli cizinci z různých zemí. Potom ve škole na přednáškách a v nemocnici.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Nechtělo se mi vrátit, ale věděla jsem, že tam zůstat nemůžu. Bylo mi tam dobře.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Hrozný. Bylo to hektický. Vrátila jsem se, chvíli jsme tu byla a pak jsem jela na měsíc do Chile, takže to bylo takový uspěchaný. Bylo to hodně takový rozčarování – hlavně v nemocnici – velký rozdíl mezi chováním lékařů tady a tam. Tam byli všichni v pohodě. Tady to byla taková vyděšená skupinka spolužáků.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Tady to bylo horší.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Nebyl čas to řešit, byla jsem hodně unavená, hned jsme se musela učit, překonala jsem to učením.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Spousta učení – tam se věci učí hodně prakticky, na stáži v nemocnici, tady je to o ničem, chodíš do školy a pak večer se sama učit – nauč se operovat teoreticky.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Se třemi.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Více alkoholu, ale ne že bychom se opíjeli, spíš jsme tak průběžně popíjeli.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Trošku jsem přibrala, tedy spíš jsme se spravila. Tady se hodně učím a stresem ubývám na váze. Takže jsem se spíš spravila. Taky jsme měla čas sportovat, takže jsem přibrala svaly...

Měl jsi jiný biorytmus?

Ano, málo jsem spala. Večer byla party a ráno jsem musela vstávat do nemocnice – bylo to vyčerpávající.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Ano, myslím, že lépe navazuji kontakty, moji kamarádi mě více začali zajímat, zajímám se o to, o čem mluví, dřív mě to tolik nezajímalo. Taky se bavíme o společných zkušenostech.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ano.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Ano.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Jela jsem tam sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ne, neměla. Tam jsem si našla partnera. Místního. Máme vztah na dálku, ale není to moc dobrý. Telefonujeme si, píšeme, vidíme se tak jednou za dva měsíce. Nevím, jestli to vydrží...

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ano, byla jsem více v pohodě, bylo tam míň stresu, víc kontaktů s lidma, větší společenský život.. Taky lepší komunikace v nemocnici, měla jsem čas na svoje zájmy – kultura, výlety, party. Byla to pohoda – nebyl tam takovej objem učení.

Souhlasíš s rčením, kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem?

Ano.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Ano, jsem otevřenější, víc kladu otázky, raději dám hloupou otázku než nic. Zejména se to projevuje v nemocnic. Taky my víc zaleží na mém okolí.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Ne.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Ne, jen ten partner.

Všimla sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Ano, tam jsem si všimla, že Němky jsou hrozně tlusté, hlavně mladé holky – oblékají si velice těsné oblečení a je to hodně vidět. Tady to není tak špatný. Tam taky hodně kouří. Hlavně velké rozdíly v nemocnici – Němci jsou jakoby o stupeň výš – ve všem – v materiálních podmínkách, v přístupu k lidem.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Hlavně ohledně pořádku – zjistila jsem, že to není tak hrozný. Mají sice stanovená přesná pravidla, ale když vidí, že se snažíš, jsi slušná a je ta situace jasná, tak rádi udělají výjimku. To mi vyhovuje. Tady to takhle není. Tady se na Tebe spousta lidí tváří blbě.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Víc se zajímám o zprávy, snažím se mít obecný přehled. Taky víc studuju němčinu.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Mail, SMS.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Ne.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne.

Líbilo se ti tam? Proč?

Ano, líbilo.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Zkušenost, rozhodně zkušenost. Hlavně v nemocnici – tam například lékaři odebírají krev, tady tě k tomu ty sestry vůbec nepustěj. Tam jsem se to naučila, i spousta jiných věcí. Myslím si, že jsem otevřenější.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Chtěla bych se tam odstěhovat.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Velkou roli hrají peníze – oni si tolik nestěžují na peníze, mám pocit, že tady se lidi nebaví o ničem jiném. Vyhovuje mi ten jejich pořádek, i když se to spouště lidem nelíbí, mě ano. Jsem asi takovej německej typ. Jsou hodně slušní, i když trochu rezervovanější, ale to se mi na nich líbí.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Ano, teď za partnerem do Německa. Vždycky jsem chtěla odejít pryč.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Teď si všímám víc věcí, které mám ráda, věci kvůli kterým bych tu zůstala.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Vztah k pacientům – to asi hodně souvisí s penězma, tady doktoři musí řešit víc ty existenční věci, takže jim nezbyvá čas ani energie nato, aby se víc věnovali pacientům. Dále chování autorit ke studentům – tady se k nám chovají moc nadřazeně, tam jsou slušnější, víc v pohodě. A asi ta slušnost obecně.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Společenský život studentů, ty jejich party. Bylo tam hodně alkoholu, pořádali to v takovejch hroznejch hospodách, u nás mi přijde, že jsou ty studentský akce víc na úrovni. A taky obezita – tím, že se mají dobře, tak si kupují čokoládky a podobný věci má to svoje důsledky...

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Mám víc kontaktů s kamarádama, vyvíjím větší aktivitu, abych se s nima mohla stýkat, najdu si na to čas.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Berlín?

Dobré časy, Erasmus pobyt – pohoda....

ROZHOVOR č. 2 – muž, 23 let

Kde jsi studoval?

Ve Francii, v Paříži.

Na jaké fakultě?

Na humanitní fakultě. Tady studuju FSV.

Jak dlouho?

5 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

15 měsíců

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Hlavně kvůli francouzštině a z těch nabídek na fakultě mi takhle přišla nejlepší.

Jak dlouho jsi se rozhodl k odjezdu?

Dlouho trvalo vyřizování těch papírů, psaní projektu, schválení, všechny dokumenty – dohromady asi jeden rok. Chtěl jsem odjet ještě před bakalářem, protože jsem chtěl psát bakalářskou práci o Francii a tam jsem chtěl získat prameny a tak.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Chtěl jsem si zlepšit jazyk.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Mluvil jsem, byl jsem pokročilý. Rozuměl jsem dobře.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Tři.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Seznámili jsme se během příprav, tady jsme to koordinovali.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Ten obor, co jsem tam studoval, byl spíše pro cizince, takže nás tam bylo tak půl na půl – cizinci a domácí. Takže jsem nezažil to, co ostatní, že bychom byli na přednášce jako exoti, že by byla převaha domácích a koukali by na nás, kdože jim to tam zase na semestr přijel. Všichni byli hodně vstřícní. Na začátku jsem měl problém s bydlením, nechtěli mi dát kolej, musel jsem tam často chodit. Vypadalo to, že mě ubytují někde za městem a budu muset jezdit hodinu a půl do školy. Pořád mi něco slibovali, ale nakonec to vůbec nesplnili. Nakonec se to vyřešilo tak, že jsem bydlel v centru města, 5 minut od školy. To už se mi asi v životě nepoštěstí. Měl jsem pokoj sám pro sebe, oni si na to Francouzi potrpí. Byla to taková stará kolej, ale to místo bylo úžasný. Dokonce bylo v jedné z ulic, kterou jsem si našel předem v průvodci, že bych ji chtěl navštívit, protože tam blízko bydlel Beneš, když studoval na Sorbonně. Bydleli tam samý místní lidé a vůbec tam nebyli turisté. Měl jsem fakt štěstí.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Nejtěžší....nejtěžší, no asi, že jsem neměl lednici na pokoji. Ono se to nezdá, ale musel jsem se tomu hodně přizpůsobit, kupovat si jenom jídlo, který hned spotřebuju a to se trochu prodražilo.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Na koleji málo, tam se ten společenský život moc nepěstoval. Na začátku jsem byl na jazykové stáži, takže tam jsem poznal ostatní cizince. Oni Francouzi jsou takoví nekomunikativní, jsou sice slušní a zdvořilí, ale vztahy s cizinci moc nenavazují. Takže jsem se bavil spíše s ostatními cizinci. Pak jsem začal hrát divadlo, takže tam jsem poznal taky další skupinu lidí – tam už byli i Francouzi.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Mně tady začínal letní semestr, bylo to takový narychlo. Tam jsem hrál to divadlo, takže jsem nemohl odjet, ale musel jsem se tady zapsat na přednášky, tak jsem přijel na dva dny do Prahy, pak jsem byl ještě dvacet dní v Paříži a pak jsme se vrátil natrvalo. Ten konec byl teda takovej rozplizlej - žádný líbánky na etičty, chléb a sůl. Celý se to odehrálo v těch dvou dnech.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Nevím, to se nedá dost dobře říct. Tam to bylo docela v pohodě a tady pak taky.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Asi kamarádi – máme tady takovou partu a já jsem to vždycky držel pohromadě. Vždycky jsem zorganizoval nějaké setkání a všichni přišli a bylo to fajn. Pak jsem odjela když jsem se vrátil, tak jsem zjistil, že oni se za tu dobu ani jednou nesešli! To mě dost překvapilo. Nevěděl jsme, čím to je..jestli se teda scházejí jenom kvůli mně. Pak jsme se sešli a oni čekali, že budu povídat, jak jsem

se měl, ale oni se přece za tu dobu ani jednou neviděli. Tak jsem chtěl, aby i oni si řekli, jak se mají a co dělají. Byla to taková divná atmosféra.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Se třema až čtyřma.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Míň, určitě míň – alkoholu tedy, drogy neberu. Pil jsem míň, protože to tam bylo drahý. Takže jsme si to pivo spíš nedal.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Okolí mi tvrdilo, že jsem zhubnul, ale mně to nepřišlo. Asi to bylo tím, že jsem míň jedl, protože tam to jídlo bylo dražší a radši jsem si místo jídla koupil něco jiného – třeba lístky do divadla.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ne, myslím že ne.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne, na oblečení jsem si tam nic nekoupil, moc mě to nezajímá.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Určitě, to souvisí s těmi kamarády, jak jsem říkal. Nescházeli se a to bylo divný. Takže se otevřely nějaké další věci, které jsme si vyříkali a je to takový otevřenější. Po příjezdu jsem je ty naše vztahy viděl s odstupem, zjistili jsme, že mezi náma jsou nedořešený nějaký věci z dob, kdy nám bylo 14, 15 let. Dřív jsem je vnímal jako skupinu, teď jsem pochopil, že jsou to jednotliví lidé a že mezi nima existují různé vztahy a že někteří z nich se sami prostě vidět nemusí.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ne, spíš se soustředím na důležité vztahy s jednotlivými lidmi v rámci skupiny, s některými se nevidám tak často, jak bych chtěl. Mám větší nutkání uskutečnit to setkání.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Ne.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Jel jsem tam sám, partnerka jela do Finska, udělali jsme takovou dohodu, že vyjedeme stejný semestr na Erasmus pobyt.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne.

Jak jste spolu byli v kontaktu?

Esemeskama, po mailu, tak jednou za 14 dní jsme si volali. Na Vánoce za mnou přijela do Paříže, udělali jsme takovou dohodu s našimi rodinami, že se na Vánoce nevrátíme domů. Přijela za mnou, byla to taková dobrá příležitost, protože jsme bydlel sám v centru města, tak jsme si dělali vánoce, šli jsme na mši i rybu jsme měli. Sice ne kapra, ale bylo se vším všudy.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne, až na konci na dva dny.

Pokud měl partnera – vydržel váš vztah? Jste stále spolu?

Ano, vydržel. Z mojí strany to funguje dobře, za partnerku mluvit nemůžu.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Asi ani ne, je pravda, že jsem si ráno zašel pro tu čerstvou bagetu k snídani, to bych tady asi neudělal. Ale jinak ne – já jsme celkem brzy zajel do podobného koloběhu jako jsem byl zvyklej tady.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Určitě s tmi přáteli ano – mám s nimi intenzivnější kontakt. Jinak nevím – možná jsem měl malej kulturní šok. Francouzi jsou slušní a zdvořilí, takže když jsme tady vlezl do metra, tak jsem byl občas překvapeném. Tam se ti za všechno všichni omlouvají, i když nemusí. To tady není. Jinak vnímá ty věci a hlavně vztahy spíš do hloubky, ne do šířky. Naučil jsem se věci neodkládat, ale realizovat.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Ne.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

A priori ne. V osobním životě určitě ne. Jinak se víc zajímá o Francii, mám studijní zaměření mezinárodní vztahy, takže spíš v tomhle směru. Jinak nic zásadního.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Ani ne. Jen to metro například, ale to už jsem víceméně znal, protože už jsem ve Francii několikrát byla, takže už jsem věděl, že ty rozdíly tam jsou.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Projevila se ta jejich nepřesnost. Naučil jsem se nevěřit tolik tomu, co slibují a říkají. Potvrdila se mi ta jejich žoviálnost jako způsob jednání. Překvapilo mě, že jsou uzavření.

Zájmy

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Víc se zajímám o Francii, mám takový plastičtější vidění – je to dobrý zejména pro to moje studijní zaměření.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Občas telefonicky.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne, to určitě ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Ano, těsně před odjezdem za mnou přijeli.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Myslím, že ne. Naše rodina si to prošla asi 2 roky předtím. Rodiče měli oba dost vážnou autonehodu, takže se to dost řešilo tehdy – otázky mojí zodpovědnosti a samostatnosti. Takže teď už se ty vztahy nijak nezměnily.

Líbilo se ti tam? Proč?

Ano. Byli tam sympatický lidi, lidi od divadla, studenti. Měl jsem štěstí na bydlení. Studijně to nebylo nijak extrémně přínosné, to bylo spíše zklamáním. Ale napsal jsem tam tu bakalářskou práci, takže jsem si hledal prameny v knihovnách.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Určitě hodně pro studijní oblast, Hráli jsme to divadlo Francouzem, sám jsem absolvoval konkurz na vlastní pěst, poznal jsem jiný přístup k divadlu, který se může lišit. Získal jsem sebenáhled v souvislosti s divadlem. Na partnera a rodinu to žádný vliv nemělo. S přáteli se snažím podnikat kroky k prohloubení našich vztahů.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Neměl bych s tím problém, ale není to moje priorita. Nezbláznil jsem se do té země tak, že bych tam chtěl okamžitě odejít. Tady mám dlouhodobější vztahy, smysl to má v osobních věcech tady.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Důležitý zážitek pro mě bylo to divadlo – že se dá dělat jinak – ne lépe, ne hůře, prostě jinak. Jinak nic.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Sociální funkci jídla - jídlo je jako doplněk, mluví se u toho, sedí se, konverzuje.

Dále určitě kvalitní noviny, ty tady chybí. Tam třeba vůbec není bulvár jako tady. To je hrozně zvláštní. A pak to slušné vystupování na veřejnosti, zdvořilost.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Určitá přetvářka, snaha zaujmout tě, ohromit tě. Něco ti slíbí a pak to nesplní. Pak asi řevnivost mezi studenty – kdo studuje lepší univerzitu. Tam jsou tyhle sociální rozdíly mnohem větší, sem to možná taky přijde, ale mně se to nelíbí.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Čtu francouzské noviny, občas si dám to pečivo k jídlu, jím více sýrů.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Paříž?

Ulice, kde jsem bydlel.

ROZHOVOR č. 3 – muž, 24 let

Kde jsi studoval?

V Portugalsku, Coimbra.

Na jaké fakultě?

Na lékařské.

Jak dlouho?

10 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

9 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Původně jsem chtěl do Anglie kvůli angličtině, ale tam nebylo místo. Předtím jsem se začal učit španělštinu, tak mi nabídli, jestli nechci do Španělska, tak jsem řekl, že jo a oni mi nakonec dali Coimbru – Portugalsko.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Já jsem se hlásil už minulej rok do Erasmu, ale nedostal jsem se, tak jsem to zkusil ten další rok. Ale nějak vědomě jsem se nerozhodoval.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Když jsem zjistil, že je možnost studovat v zahraničí, tak mě to nadchlo. Tady bydlím s rodičema, tak jsem potřeboval trochu čerstvého vzduchu, nějakou změnu.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Nemluvil jsem a nerozuměl. Bylo to zajímavý, první tři měsíce to bylo stejný, dvakrát týdně jsem chodil na portugalštinu, ale tam nás bylo hodně. Tak jsem se domluvili tři Češi a vzali jsem si soukromém kurs portugalštiny. Po těch třech až čtyřech měsících jsem začal rozumět, učil jsem se sám a pak to nějak přišlo samo.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

3.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Ne, seznámili jsme se až v průběhu zařizování papírů – ještě tady v Praze.

Jak proběhly první týdny tam?

Ještě tady jsem kontaktoval lidi přes mail, co tam studovali, abych zjistil co nejvíce informací. Neměli jsem ubytování, ale kamarádky měly kontakt na nějaký Čechy a ti nám tam po příjezdu pomohli najít ubytování. Taky tam mají speciální webový stránky týkající se ubytování, takže nakonec jsem ho našel hned první den.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

No, nevím...to jsem měl i v Praze, nikoho jsem tady neměl – jako přítelkyni – a byl jsem smutnej. Tam taky. Ale nebylo to tou změnou prostředí. Taky jsem nerozuměl, ve špitálu jsem taky ničemu nerozuměl.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Prvně s Čechy, měli jsme tam takovou skupinku lidí, to trvalo asi jeden až dva měsíce. Oni znali nějaký lidi ,seznamovali jsme se na večerích, na party, v průběhu noci, v nemocnici taky. Ale spíš jsem se seznamoval večer.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Moc se mi domů nechtělo, hlavně proto, že jsem si tam našel partnerku.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Já jsem se vrátil v srpnu a pak moje holka přijela za mnou, byla tady asi dva týdny, pak jsem jel tam. Když jsem se ale vrátil nadobro, tak jsem se sesypal...já trpím depresivní poruchou - předtím jsem bral léky, ale ty mi nezabíraly, pak mi pomohly homeopatika. Pak jsem odjel a když jsem se vrátil, tak to bylo stejný, měl jsem docela velkej konflikt s rodičem, odstěhoval jsem se na chvíli k ségře, pak jsem se vrátil a urovnalo se to vlastně až v prosinci medikací, která mi tentokrát zabrala. Pak už to bylo v pořádku, dobře jsem spal. Bylo to taky tím, že mě doma jakoby kontrolovali, měli potřebu, abych je o všem informoval, byla tam taky kritika z jejich strany.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Rozhodně byla horší ta readaptace. Tam bylo spousta novech podnětů, tady to bylo zase stejný.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Antidepresiva.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Tři Čechové, dva Španělé a jeden Belgičan a moje přítelkyně samozřejmě.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Ano – alkohol i marihuanu. Já mám svoje zásady – když se potřebuju učit, mám zkoušky nebo pracovat, tak nekonzumuji nic. Tam toho studia moc nebylo, měl jsem víc volného času a byl jsem víc s kamarádama. Ta kultura je tam alkoholická. Někdy už jsem si říkal, že už přece nemůžu chlastat, že už to takhle dál nejde, tak jsem si dal týdenní pauzu. Ale tam se pilo fakt denně.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ano, jednoznačně. Ten první semestr jsem nechodil spát dříve než ve tři, čtyři ráno. Pak se to trochu upravilo.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne, spíš mě to posunulo v tom mým směru, stylu. Ale zásadní změna neproběhla. Ale hodně lidí si tam nechalo dělat piercing, tetování, byl to tam takovej trend. Ale češi si to asi žádní nenechali udělat.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Jednoznačně. Nevím, ale jak to popsat. Vážím si víc přítomného okamžiku. Snažím se vážit si okolí. Víím, že vztahy jsou pomíjející, nejsou vůbec stálý a vždycky se dá nějak navázat dál ten vztah s jinou osobou. To jsem byl šťastnej, když jsem tohle zjistil. Taky jsem míň stydlivej.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Mám vybrané lidi – to jsou čtyři češi, taky organizuju společně bazén. Chtěl jsem si vytvořit něco stálýho a tohle je dobrá příležitost.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Ani ne.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Neměl.

Našel sis tam partnera?

Tam jsem si našel partnerku – Portugalku - jezdím tam často, dneska jsem se zrovna vrátil z Portugalska, snažím se tam něco dělat pro sebe.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Trošičku, byl jsem trochu jinej, jako kdybych sám sebe pozoroval a objevoval v sobě jiného člověka. Připadám si jako jinej člověk, když mluvím jiným jazykem. Když mluvím polsky, česky, portugalsky.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Dávám víc důraz na vztahy, když má třeba někdo narozky, víc si vážím lidí, kteří jsou mými dobrými kamarády. Cítím se svobodnější, věci si zařizuju tak, jak chci. Víím, že je víc možností.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Přímo mi to neřekli, ale je fakt, že mě lidi nepoznávají, i když jsem se fyzicky vůbec nezměnil. To je zvláštní. A jinak asi v maličkostech, ale moc ne.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Jen to bydlení, ale teď bydlím zase s rodičem, to nemá moc řešení. Našel jsem si práci jako číšník. Začal jsem víc poslouchat hudbu, filmy, sleduju, začal jsem se víc zaměřovat na filmy.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Dívám se na věci z jiného hlediska, vážím si přesnosti, ta úroveň vyučování tady není tak špatná, jak jsem si myslel. Záleží hodně na profesorovi. Taky se jinak dívám na českou kulturu, připadá mi víc kultivovaná, například kaváren si všímám – tady jim víc zaleží na tom, jak to tam vypadá, jsou osobitější, tam jsou všechny stejné. Taky mám jinej pocit z lidí, nevím, jak to popsat, Připadají mi míň nesympatický. Dřív se mi stávalo, že mi na ulici byl někdo vyloženě nesympatickej, ale teď už se mi to tolik nestává.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

No, myslel jsem, že tam holky budou svolnější. ta jižní kultura. Ale byl jsem překvapenej, že ne. Sice koketinou, ale jinak nic. Vadila mi ta jejich neschopnost něco zorganizovat (Portugalců), pomalost – ale teď mi to dost vyhovuje. Když zařizuju nějaký věci, tak se zrychlím, ale jinak jsem spíš v klidu.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Začal jsem chodit na jógu. Dívám se taky jinak na studium – učím se pro sebe. Začal jsem dobrovolně studovat a taky se orientovat na psychiatrii. Kontaktoval jsem Psychiatrické centrum Praha a pomáhám s jedním výzkumem. Dívám se víc do budoucna.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano, přes mail. Telefon – 1x za dva týdny.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Na Velikonoce, na 10 dní.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ano, poprvé jsem něco zařizoval sám, viděli hodně věcí, nastal tam takovej obrat. Zezačátku jsem byl trochu nervózní, jestli to všechno vyjde – to zařizování. Moc se jim tam líbilo.

Líbilo se ti tam? Proč?

Ano. Jiný způsob komunikace s ostatními, moře a hory, káva, spousta společenských kontaktů, jazyk a komunikace portugalštině.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Z hlediska vztahů – našel jsem si tam životně důležitý vztah, dál jazyk, jiný úhel pohledu na vztahy, obohatilo mě to, spousta společných zážitků s lidma.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Dělali jsem si srandu z Portugalců – z jejich byrokracie, nezodpovědnosti, pomalosti. Jsou pomalejší jednoznačně. Nemají tam moc vybudovanou infrastrukturu, mají třeba krásný auta, ale ty byty jsou hrozný. Tam je víc noční život – už od 14, 15 let chodí ven do rána, je to tam normální, je tam posunutá doba. Ekonomicky jsou dost slabí, i když jsou 18 let v Unii, Čechy jsou na tom ekonomicky líp. Vše tady lépe funguje. Existuje tam kult doktora – je to dost elitární. Kultura stolování je tam dost šílená, šel jsem třeba na ples a oni tam měli papírové ubrusy....

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Moje partnerka tam nechce zůstat, je tam horší zázemí například pro vědu, ale nevadilo by mi tam bydlet.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Jo, vidím věci, jsem spokojenej, jak věci fungují. Je tady víc možností, ale to je možná tím, že jsem v Praze. Vše tady pro mě zvedlo úroveň.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Způsob pozdravu – polibky na tvář. Fyzický kontakt – lidi k sobě mají blíž, nese to s sebou víc povrchních vztahů, ale myslím, že je to lepší. Je tam tisíce tradic na univerzitě, je to dost komplikovaný, je to spíš sociální záležitost, posiluje to tu identitu s univerzitou. To bych určitě zavedl.

Taky tady je těžko zajít s někým na kafe, všichni někam spěchají, určitě by to bylo lepší (zvolnit tempo).

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Dezorganizovanost, nespolehlivost a pozdní příchody, systém byrokracie, zmírnil bych tam ten noční život – myslím, že ženy jsou edukovanější víc než muži, všichni tam nadávají, nemá to asi dobrý vliv, je tam dost silnej alkoholismus.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Kafe – piju ho víc a lepší. A taky způsob přípravy kafe.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Coimbra?

Lidi – situace s lidma a pak jedna písnička, kterou tam pořád hráli...

ROZHOVOR č. 4 – muž, 24 let

Kde jsi studoval?

Lisabon.

Na jaké fakultě?

Ekonomická.

Jak dlouho?

5 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

11 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Protože je nejlevnější, má nejlepší pověst ohledně zábavy, je tam teplo.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Reference od ostatních, poznávání něčeho nového.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Nemluvil ani nerozuměl.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Dva.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Seznámili jsme se až tam.

Jak proběhly první týdny tam?

První měsíc jsem vykouřil 40 gramů hašiše, trošku jsem nevěděl, jak trávit čas, pracoval jsem na svém počítači, než jsem začal kalit. S bydlením to byla hrozná náhoda, Hanka měla kontakt na nějaké lidi a tak jsem se nastěhoval do bytu s Brazilcem.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Neznalost prostředí, strach, jestli mě někdo nezapíchne, hlavně taky strach o Hanku, byla to vysoká blondýna - měřila metr osmdesát tři.

Kde jsi bydlel?

V bytě, v krásném historickém centru. Byl to kulturní byt, nechodili tam standardní Portugalci – Portugalci jsou narcistní xenofobové.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Hlavně v bytě.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Byl jsem s tím smířenej, byla to taková danost, nepřemýšlel jsem o tom.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Vrátil jsem se v létě, jel jsem hned do Tachova, to je taková hrozná díra, byl jsem s rodinou, ale brzy jsem měl tendence vypadnout. Jel jsem do Prahy, nazval bych to takovou permanentní depresí z nečinnosti, nebylo co dělat. Pak začala škola, tak už to bylo lepší.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Rozhodně návrat.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Letní tábor – je to taková pravidelná akcička, byl jsem tam mezi lidma, hodně sociálního kontaktu. No a pak škola.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Najet na to tempo života. Bylo to poměrně rychlý, neměl jsem tu žádnou sociální skupinu – bylo to sociální vakuum. Ale to bylo hodně způsobené létem. Absolutně jsem na to nebyl připravený.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Dva cizinci a pět Čechů.

Konzumovala jsi alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Ano, alkohol i hašiš. Hlavně dostupností, prostředím, bydlel jsem v tom alternativním bytě, taky financema – nestálo to moc.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Nevím, mám pořád stejně kilo. Asi ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Jo, 2x denně jsem spal – ty první měsíce. Pak se to stabilizovalo.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Větší odstup nebo spíš nadhled. Poznal jsem tu nebezpečnou stránku Lisabonu, tak tady teď neřeším ptákoviny. Nebo třeba taky ta setkání se smečkami psů v divočině – člověk se nějak musí zachovat.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Přibližně stejně.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Ne.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Neměl.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne.

Našel sis tam partnera?

Dá se to tak říct.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ne.

Pokud měl partnera – vydržel váš vztah? Jste stále spolu?

Ted' se to tak láme.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Přijde mi, že se vykrystalizuje ta tvoje struktura osobnosti, drží se zvyků, kterých se nemůže pustit, který jsou ti daný. Akorát jde o kontinuální přechod z jednoho prostředí do druhého. Ověřuješ si tam validitu hodnotového rámce, konfrontuješ to v novém prostředí. Ověřuješ si hodnoty, o kterých jsi nebyl přesvědčeným. Nejsi závislý na svém společenství, zbavíš se stránek, které nejsou tak důležité. Důležitá tam je ta identita.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Mám víc sebevědomí, víc si stojím za svým názorem, mám víc trpělivosti, větší odolnost vůči stresu, větší vyrovnanost.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Okolí radši mlčelo....Musely se znovu navázat ty cesty. Hodně mi pomohly zkušenosti ostatních, kteří byli na Erasmu, znali to, jaký to je ten návrat.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Začal jsem pracovat, ale to bylo přirozený. To bych asi začal i kdybych tam nejel.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Prošel jsem si Prahu komplet jako turista, větší důraz kladu na rodinu, zjistil jsem, že se mi doma celkem líbí.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Když jsem tam jel, vesměs jsem nic nevěděl. Jel jsem tam na blind. Neměl jsem předsudky a teď mám.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Ani ne.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Jednou měsíčně telefon, email tak jedenkrát týdně.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Míň.

Přijel tě někdo navštívit?

Ne.

Změnily se nějak vztahy s tvojí rodinou? V jakém směru?

Větší důraz na rodinu, z jejich strany taky – neberou mě jako samozřejmost.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Rozbil mi hromadu konceptů – o Češích, o cizincích, jak hrozně moc ovlivní člověka prostředí, jak výrazný jsou rozdíly mezi kulturami, jak jsou všechny kultury rigidní. A taky ta validace – krystalizace osobnosti, hodnotového systému. Taky tam byla hromada zábavy. Otestování svých možností.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Portugalci – dost silný vliv koloniální, velikášská historie, padlá mocnost, vykořeněná, zdrčená. Sociální extrém jsou tam dost velký, zvyky z minulosti, která už je dávno pryč. K Čechům se nemůžu vyjádřit, protože jsem Čech. Taky klimatické podmínky a vliv na kulturu – nejsi schopna nic dělat přes den, protože je tam hrozný vedro, takže jsou líní a nezodpovědní, velký důraz na emoce.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Natrvalo ne, nikam do zahraničí. Tak maximálně na jednoroční pobyt někam.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Jsem žertovný nacionalista, nikde jinde jsem neviděl tolik Čechů, za který bych se styděl. Nevím co tam dělali – asi tam jen tak přijeli a chlástali.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Větší uvolněnost, otevřenost v mezilidských vztazích, moře –ten rozměr nekonečna je taky dost zásadní, pořád tam sledují ty západy slunce, což jim dává základ pro to emocionální fungování.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Nezodpovědnost, emocionální přístup k řešení problémů a taky to, že jak si k sobě mají fyzicky blíž, tak mají taky blíž k tomu vytasit ten nůž....

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Nejsem si toho vědoměj.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Lisabon?

Chaos.....chaos to vystihuje.

ROZHOVOR č. 5 – žena, 24 let

Kde jsi studoval?

Ve Finsku.

Na jaké fakultě?

Přírodovědecké.

Jak dlouho?

5 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

16 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Hlavně z praktických důvodů, na fakultě nebyla nabídka s angličtinou a taky Finsko má dobrou pověst – ta fakulta.

Jak dlouho jsi se rozhodl k odjezdu?

Moc dlouho ne...protož se rozhodl můj přítel, že pojedou na Erasmu, tak já se rozhodla taky, lepší než sedět doma.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Kvůli příteli, ale sama jsem to chtěla zkusit, jen když on se rozhodl, tak jsem si řekla, že taky pojedou.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Učila jsem se, ale nerozuměla jsem. Tam ale všichni mluví anglicky, takže s dorozuměním nebyl problém.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Ještě s jednou studentkou, tam jsme se stýkaly. Poznaly jsme se až tam.

Jak proběhly první týdny tam?

Nejhorší byl příjezd, hned v autobuse jsem ztratila kufr, řidič mi ho naložil někam jinam, já jsem neuměla finsky, on anglicky, ale nakonec to dobře dopadlo. Taky s bydlením – ten pokoj, kde jsem bydlela nebyl zařízený. Ale jakmile začala po 4 dnech škola, tak jsem byla sama překvapená, že to zvládám dobře.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne, to bylo nereálné, takže ne.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Že jsem nemluvila s rodinou a přítelem, přišla jsem domů a neměla jsem si s kým popovídat.

Jak jsi sháněl ubytování?

Bydlela jsem na koleji s Finkou, byly to spíš takový byty pro dva lidi.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Hlavně ta moje spolubydlící, pak jsem se seznámila s jinejma cizincema přes moji tutorku, náhodou jsem se seznámila s jedním klukem – taky cizincem. S Finama jsem se moc nebavila, udržují si takovej odstup, jsou ostýchaví, styděj se.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ano, těšila jsem se. Máma mi dokonce uspořádala Vánoce, až jsem se vrátila, což bylo asi 25.1.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Ze začátku jsem se hodně těšila, byla jsem ráda, že jsem doma, ale přítel byl ještě v Paříži, nebyla škola. Pak přišlo takový vystřízlivění, rodina mě štvála, chtěla jsem si dělat věci podle svého a najednou to nešlo. Pak to sedlo, cítila jsem se líp než před odjezdem.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Moc problémů jsem s tím neměla, asi horší to bylo tam, tady jsem byla ve svém prostředí.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

To, že jsem se ocitla opět v rodinném kruhu, byla jsem omezená ostatními členy rodiny, nemohla jsem si dělat, co jsem chtěla.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Dva Češi a dva cizinci.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Alkohol ano, tady skoro vůbec nepiju, tam jsme pořádali každý týden večere a u toho jsme pili. Spíš popíjeli.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ač jsem jedla víc čokolády, tak ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Asi jo, chodila jsem později spát, později jsem taky vstávala. Na pokoji jsem měla internet, takže jsem večer ještě surfovala.

Změnil jsi styl oblékání?

Asi ne. Spíš oblečení, co jsem tam měla, jsem tady potom moc nenosila....jak jsem to tam pořád točila.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Asi jo, Jsem uvolněnější v kolektivu, ve škole. Dřív jsem se ve škole nebavila, naučila jsem se komunikovat s cizíma lidma.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ano.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Trošku jo, ale ne nějak extrémně.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano, jel na Erasmus do Paříže.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne.

Jak jste spolu byli v kontaktu?

Ne moc často, tak jedenkrát týdně mail, jednou za 14 dní telefon.

Přijel tě navštívit?

Jela jsem za ním do Paříže na Vánoce.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ne, neměla jsem pocit, spíš jsem se zlobila, že jsem se nechovala jinak. Nebýt sama sebou neumím.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

TO, co jsme říkaly. Chtěla jsem zkusit být za sebe, postavit se na vlastní nohy. Do určitý míry jsem dospěla, časem to otupělo.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Myslím si, že ne. Moje máma si uvědomila, že jsem dospěla. Když za mnou přijela, tak jsem zařizovala hotel, byla to taková zkouška i pro ni.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Zatím ne, mám spíš představu, že chci bydlet sama, až k tomu budou vnější podmínky příhodné.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Asi ne. Víc jsem si začala vážit lidí, kteří studují a pracují, nemají za sebou ty rodiče. Ty, kteří to mají takhle pořád.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Dřív jsem si myslela, že jsou Fini chladní...to ale není pravda, jsou spíš ostýchaví. Když ti můžou věřit, chovají se takhle.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Myslím, že ne.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Docela často, s mámou jsme si psaly každý den mail. S otcem ne, moc spolu nekomunikujeme. S bráchou a sestrou tak jednou týdně.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Máma a sestřenice, asi na čtyři dny.

Změnily se nějak vztahy s tvojí rodinou? V jakém směru?

Trochu určitě, hlavně s mámou...sebe vnímám teď jako dospělou, ji jako stárnoucí, uvědomila jsem si její věk.

Obecně

Líbilo se ti tam? Proč?

Ano, to studium moc ne, bylo to podobný jako tady, míň náročný. Líbil se mi ten rytmus života – příjem, studium, čas pro sebe, čas pro kamarády. I ta země a lidi mi byli sympatický.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Schopnost komunikace v angličtin, obecně schopnost komunikovat (s cizíma lidma), procitnutí do svého věku, byl čas se probudit, Zjistila jsem, kdo je pro mě důležitým, taky to byla zkouška našeho vztahu s přítelem – říkala jsem si, že když to vydrží, tak je ten vztah opravdu hluboký vydrželo to. Taky mi to dalo kamarády.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Kariéru, profesní bod, taky finštinu – hodně mě to bavilo.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Například pití alkoholu: Finové si to nechávají na slavnostnější příležitost (alespoň pátek), pijou vlastně jenom v době volna. Pak máme společný chataření – tam skoro všichni mají druhé bydlení...a loďku. Nižší vrstvy nejsou moc slušný, to je podobný jako tady. Jsou rozpačitý k cizincům – to je taky podobný jako tady. Mají sauny ..i v bytě. Moc se tam nekouří ve společnosti, ale obecně se kouří hodně...jen někde stranou. Nikdy jsem se třeba nesetkala s tím, že by se kouřilo v bytě.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Žít bych tam mohla. Ale asi bych si to nevybrala. Ale ráda bych žila v zahraničí.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Asi ne k ČR, ale spíš když jsem tam jela, tak jsem se cítila hloupě – proto že jsem z východní Evropy. Podceňovala jsem se. Ale zjistila jsem, že ten rozdíl tam není. Lidi ze západu mají stejný problémy jako my – teď to vnímám víc evropsky.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Saunu určitě, pak příznivější postoj populace ke sportu – všichni tam jezdí na kole a všichni sportují. Dál přístup k cizím jazykům, finsky nikdo nemluví, tak se musí domluvit jinak, netváří se kysele, když na ně začneš mluvit anglicky, všichni mluví.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Nadměrná konzumace alkoholu, způsob party – sejdou se v deset večer u někoho doma, tam si koupí alkohol, pak jsou do hospody, a pak že všichni pijou, ale tvářej se, že nepásnou. A taky studentská ostýchavost vůči cizincům – studentům.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Saunu a jízdu na kole – přijde mi to takový běžnější. Pak si ještě čtu u jídla – tam jsem večerela sama, tak jsem pořád četla.

ROZHOVOR č. 6 – muž, 23 let

Kde jsi studoval?

V Německu, Braunschweigu.

Na jaké fakultě?

Matematicko – fyzikální.

Jak dlouho?

6 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

9 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Nic moc jiného nebylo, chtěl jsem někam vyjet, tak jsem si z té nabídky vybral Německo.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Asi 2 dny – ono to bylo přes jinou fakultu a kamarádky mi řekla, že mám asi týden na odevzdání všech těch papírů na Karlovku, takže to bylo rychlý.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Zajímavá zkušenost a chtěl jsem si zlepšit jazyk.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano mluvil jsem, ale nerozuměl. Tak po dvou měsících to bylo lepší.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Dva.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Znali jsme se.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

S odstupem to vidím celkem v pohodě, ale na začátku to byl dost stres, zařídit všechny ty věci – bankovní konto, knihovna, zapsat se na univerzitu, počítače, zařídit kolej. Ale po dvou týdnech to bylo v pohodě.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne vůbec, t mě vůbec nenapadlo.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Asi ten jazyk.

Jak jsi sháněl ubytování?

Už jsme měli zařízenou kolej z Čech, takže jsme tam přijeli a akorát jsme se ubytovali. Bydlel jsem sám na pokoji.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Prvního člověka jsem poznal asi 10 minut po příjezdu, stál na chodbě s flaškou od Dobré vody a ten nás potom seznámil s dalšíma lidma – během týdne jsem poznal asi 5 – 6 Čechů a Slováků. Jinak hlavně na koleji. S Němcema taky, ale ne tak daleko. První dva měsíce jsem se seznámil s těma lidma a vytvořil si okruh svých známých, takže potom už jsem s těma Němcema ty vztahy tak nenavazoval. Předtím jsem nerozuměl.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Věděl jsem, že chci dokončit školu. Ono ani nebylo jednoduchý si to prodloužit.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Tam to bylo v pohodě – nikoho nic netlačí. Tady mám milion povinností. Očekával jsem to.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Tady jsem se adaptoval během dvou dnů, tam to bylo horší, hlavně kvůli tomu jazyku. Taky jsem Pražák a nebydlím na koleji.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Se třema – Čech a dva Slováci.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Ne, nebylo tak velký stipendium.....Neměl jsem tak velkou potřebu.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Přibral jsem, bylo to hodně stravou, tam bylo jídlo levný a velký porce.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ani ne.

Změnil jsi styl oblékání?

Ani ne.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Celkem jo, říkali mi, že jsem suverénnější. Těžko to sám mohu posoudit. Předtím jsem s tím neměl problémy.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ted' už asi ne. Nemám na to tolik času. Asi stejně jako předtím.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Mírně, trochu.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ne.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ano, jednou, táta měl padesátiny.

Našel sis tam partnera?

Ano, ale ne nastalo.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ano, našel asi po 2 měsících.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Tam jsem byl takovej, jakej jsem byl tady..přibližně. Něčemu jsem se samozřejmě musel přizpůsobit...jak žijou Němci.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Ne, tohle ne. Jen jsem chtěl dodělat školu a dodělal.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Kamarádi hodně nadávali na Němce a to se mi moc nelíbilo. Snažil jsem se jim to vysvětlit, že to není pravda, ale oni zase druhý den říkali to stejné. Taky Němci fakt hodně makají, makají, makají a pokud potom slaví, jsou jako utržený ze řetězu, potřebujou si vymýt hlavu. To tady asi bude dlouho trvat.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Ne, neměl jsem je. Hodně to vyznělo do kladna. Jsou to bezva lidi.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Asi víc o Německo, předtím jsem nic nevěděl o Berlíně, Berlínský zdi.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano, po telefonu, emailem.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne, tady s nima bydlím.

Přijel tě někdo navštívit?

Ano, přijeli jednou.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Když tam za mnou přijeli, tak viděli, že se o sebe umím postarat. Například jsem jim zařizoval hotel, tak viděli, že to umím zařídit.

Líbilo se ti tam? Proč?

Poznal jsem nové lidi, hodně jsem poznal Němce. Vyzkoušel jsem si ten kolejný život, celkově to bylo jako prázdniny, i když jsem chodil do školy. Bylo to strašně příjemný, když byl strach ze zkoušek, tak vlastně o nic nešlo. Tam jsem poznal věci, který se tady neučily, dozvěděl jsem se něco Nového. Tam třeba jsou studenti napojení na různé firmy a mají 3-4 týdny praxe, sami se tam něco naučí v praxi.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Mezi mladejma lidma moc ne, vyrůstal jsem v Praze, takže ten rozdíl jsem nějak nevnímal. Mladí lidi se baví stejně jako tady. Němci víc pořádají koncerty na veřejnosti, pořád se něco slaví. Ale tady na to asi spíš není čas.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Ne, ne, neláká mě bydlet v cizině.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Mám ji o to víc rád než předtím.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Pravidla, ale nepřijde jim to jako buzerace, má to nějaký smysl. Tak to dodržují. Tak třeba že skupinka lidí zorganizuje něco...zadarmo, nic z toho nemají...třeba nějaký koncert, festival na koleji. Češi a Němci jsou si podobní, mezi mladejma lidma, a jinak makaj, makaj a pak si orazej.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Nelíbí se mi diskriminace v práci – když jsi snědej, tak tě nechtějí zaměstnat.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Braunschweig?

Jenom samý plus, výborný půlrok, zajímavý lidi, Němci, jak fungují...

ROZHOVOR č. 7 – žena, 24 let

Kde jsi studoval?

Sevilla.

Na jaké fakultě?

Geografie.

Jak dlouho?

7 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

10 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Podle toho, co nabízela škola, o anglicky mluvící zemi byl velký zájem, neměla jsem šanci se tam dostat. A taky kvůli Latinské Americe.

Jak dlouho jsi se rozhodl studovat k odjezdu?

Ve třetíáku jsem si řekla, že ten konkurz zkusím a vyšlo to, pak jsem vyjela ve čtvrtáku.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Hlavně kvůli zkušenostem, byla to příležitost, chtěla jsem si ujasnit hodně věcí – měla jsem pocit, že nedokážu žít v Čechách – takovýto usadit se a pracovat.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Učila jsem se 2 roky předtím na jazykovce, ale když jsem přijela, tak jsem nerozuměla a nemluvila. Asi měsíc jsem rozeznávala slova, asi po třech měsících jsem měla pocit, že je to v pohodě.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Jela jsem tam sama.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Když jsem tam přijela, tak po prvním týdnu přijel kamarád a jeli jsme lézt – tam byla taková lezecká oblast. Pak po 14-ti dnech odjel, já jsem mezitím prošvihla první den školy. Ten první měsíc jsem byla s kamarádem, kterej tam už studoval a ten mi všechno ukázal, pomohl najít byt, přihlásit se na počítače ve škole.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne, tam když mi bylo smutno, tak se vyšlo do ulic.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Já si myslím, že asi ten jazyk. Jinak to bylo takový objevování něčeho nového.

Jak jsi navazoval první vztahy?

V bytečku, celý ten barák byl pronajatej studentům. Taky se spolužákama, víc jsem se kamarádila se Španěly.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Strašně moc.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Ze začátku jsem byla spokojená, pořád jsem se vídala s těma lidma, pak se to ale přehouplo, začalo se mi stýskat po některých věcech.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Tam to bylo dočasné, nebylo to těžké, jela jsem tam s tou představou, že to skončí. Když jsem se vracela sem, tak to bylo těžší, věděla jsem, že se tam hned tak nevrátím. Tam jsem ale zase s těma lidma neměla třeba žádný zážitky z dětství.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Tam jsem měla přítele a skončil ten vztah, když jsem odjela.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

S jedním a jedním Čechem.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Spíš naopak. Tady možná piju trochu víc...pivo.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ubrala jsem – bylo to asi tím olivovým olejem a horkem.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ano.

Změnil jsi styl oblékání?

Ano, tam všechny holky na sebe dbaly, nechodily oblékaný vůbec sportovně - žádný batůžky a tenisky.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Připadala jsem si tam jiná, všechno se zlepšilo, komunikace nevázla. Když jsem odjížděla, tak se mi tam věci časem vytříbily, hlavně vztahy s lidma. Teď víc vím, co chci. Mám větší sebevědomí.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Spíš si toho víc vážím. Nestíhám známý, mrzí mě to. Jsem otevřenější.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ne regulérní, nedořešeném vztah. Říkala jsem si, že když tam pojedu, nemůžu se toho zbavit. On mi pořád vytvářel nějakou naději, říkal, že přijede, nakonec sice přijel, ale už jsem ho nechtěla.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne.

Našel sis tam partnera?

Ano.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ne.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Jo, to jo. Ti lidi tam tě neznají, vytvoříš si představu, jakou chceš. Tam jsem byla uzavřenější, ne až tak společenská. Před odjezdem jsem dělala od 12 let atletiku, nedovedla jsem si to představit bez ní, tam jsem o to přišla – teď se toho dokážu vzdát.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Jo – víc sebevědomí, říkali, že to ze mě vyzařuje, taky to bylo vidět v postoji – nevím sice, jak dlouho mi to vydrželo...ale hodně lidí mi to říkalo. Už věci neberu tak vážně.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Ještě ne, ale mělo to dobrý vliv na moji školu, studium – uvědomila jsem si, že škola mi dala tolik, že to chci dostudovat a věnovat tomu.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Těšila jsem se na zimu, na jaro. Bylo tam spoustu věcí, který mi chyběly. Třeba chození po přírodě.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Nemyslím si, že by byli všichni povrchní. Hodně příjemně mě překvapili. Dali mi, co jsem potřebovala. Hodně řeší citové záležitosti – líbají se a objímají.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

O španělskou tematiku.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano, po telefonu, po mailu.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Ne.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne, možná si mě více cení. Víc je docením.

Líbilo se ti tam? Proč?

Ano, hrozně moc mi to dalo do života, budu z toho dlouho čerpat. Načerpala jsem hodně super zážitků. Líbilo se mi tam hlavně když svítilo sluníčko.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Beru věci s větším humorem, snažím se být optimista, byl to ideální život, mohla jsem se naplno věnovat studiu.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Jsou mnohem otevřenější, Češi jsou víc uspěchaný, tady mě ničí ta hospodská kultura.....sedět v hospodě.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Teď momentálně chci žít v Čechách – kvůli lidem a vztahům, co tady mám.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Dokázala jsem si uvědomit svůj vztah k Čechám, stýskalo se mi po nich, když slyším češtinu.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Teplo a sluníčko – působí to na lidi. Pak větší všímavost a otevřenost lidí, lepší vychování. Jednání v obchodech, tam se třeba na zastávce začne bavit babička s mladým klukem a oběma to přijde normální. To se mi líbí.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Chlapi – tam byly takový divný existence – koukají na tebe, hned se s tebou chtějí zdravit a olíbat tě. Taky stravovací návyky, potkáš tam o půlnoci tlustý dítě s hranolkama v ruce. A pak mi vadila ta neakčnost – chodili jen na pláž, vůbec ne do přírody.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Stravování, ale to tady moc nejde. Jiný pohledy na věc. Tady už tak neponocuju jako tam.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Sevilla?

Sluníčko, modrá obloha, hrozný horko, Miguel, kousek štěstí.

ROZHOVOR č. 8 – muž, 22 let

Kde jsi studoval?

Santiago, Španělsko

Na jaké fakultě?

Filozofická.

Jak dlouho?

10 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

11 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Byla to nejjednodušší cesta, jak vyjet. Chtěl jsem se naučit další jazyk.

Jak dlouho jsi se rozhodl k odjezdu?

Asi týden, kamarád mi to nabídl, tak jsem si řekl, že to není špatnej nápad, pak jsem to řekl rodičům, těm se to moc nezdálo, ale kamarád mě ukecal.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Tady mě to strašně štvalo, potřeboval jsem si utřídit věci v hlavě, uniknout od problémů, myslel jsem si, že s místem ty problémy zmizí.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ne, rozuměl jsem asi po 2 měsících a mluvil tak po 4.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Tři.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Jednoho jo, ale jenom málo.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Docela vtipně – nerozuměl jsem ani slovo, učil jsem se denně asi 8 hodin španělštinu, bydlel jsem s Honzou, ale nechtěl jsem, po dvou měsících jsem se odstěhoval, měli jsme problémy s domácí.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Vůbec ne, to nepřicházelo v úvahu. Jen před Vánocemi mě napadlo, že bych jel na chvíli domů, ale nejel jsem.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Nevím.

Jak jsi sháněl ubytování?

Prvně jsem bydlel s Honzou, pak jsem se odstěhoval do bytu s dvěma Galicijcema.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Pomocí holek z Česka, pak se to rozšířilo i na Španěly (spolubydlící), kamarádil jsem se s jedním Italem a Timořanem.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ne – byl jsem tam 10 měsíců, to je dost dlouhá doba, bál jsem se, že by to byla dost velká změna. Měl jsem tam dost kámošů, Španělů, měl jsem rád Španělsko a věděl jsem, že tady budu mít dost starostí a byla to pravda.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Třeba s rodičem – byl jsem rád, že je vidím, ale radši bych byl ve Španělsku – taky jsem jim to řekl, byli z toho dost zaskočení. Bál jsem se, že tady ztratím spoustu kamarádů, ale tak to nakonec nebylo. Připadal jsem si jako z jiného světa. Fyzickou prací (u rodičů na chalupě) jsem si nahrazoval psychickou bolest ze ztráty Španělska.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

To se nedá srovnat, tam to byla výzva, tady zpět zase výzva naučit se opět žít tady, hledat novou náplň, výzvu.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Tam za mnou na konci přijeli kámoši, zvyknul jsem si na ně během cestování a pak hlavně rodina.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Nejančil jsem nějak moc, ale chtěl jsem se vrátit, bylo mi líto, že jsem tam nechal lidi, který třeba už neuvídím. Nerozuměl jsem tady těm lidem.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Asi s desíti.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Asi nastejno, tady trošku víc, protože tam je to drahý.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ubral. Předtím, než jsem odjel, tak jsem si zlomil nohu a přestal chodit do posilovny. Tam jsem zase začal chodit tak 5-6 kilo.

Měl jsi jiný biorytmus?

Určitě, ale teď ho mám stejně. Teď je to horší než předtím.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Nevím, asi tak nastejno. Měl jsem pocit, že mi lidi nerozuměj. To se ale změnilo.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Jo, se Španělama.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Mám furt stejně. Spíš se Španělama, tady jsem se s nima seznámil.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ne, ukončil jsem to. Nemá smysl odjíždět pryč, když máš partnera. 90% lidí se rozešlo nebo mělo problémy.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne.

Našel sis tam partnera?

Měl jsem velmi dobré vztahy s hromadou lidí, myslel jsem si, že jsem tam našel partnera, ale zmyšlil jsem se v tom.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Našel, ale nezamíloval jsem se do ní.

Identita, změny

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Asi ne. Přestal jsem řešit problémy, co mám tady. Ale cílen jsem si nevytvořil novou roli, identitu.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Začal jsem mít víc rád Prahu, začal jsem si jí víc vážit – hlavně v tom Španělsku. Po návratu jsem nadával. Chtěl jsem domů, ale ne natolik, abych pustil Španělsko.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Okolí mi radši tyhle věci neříká. Pokud mi to neřeknou na férovku, tak nemám šanci to poznat.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Měl jsem chuť učit španělštinu, ale nakonec jsem se na to vykašlal – musel bych nechat jednu z těch škol, přišlo mi to zbytečný. Chtěl bych pracovat něco se Španělskem. Co se týče partnera, tak jsem to vnímal dost skepticky. Tady jsem nebyl spokojenější, co se týče mých ne-lásek, teď jsem spokojenější, ale neúplně.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Třeba když jedu tramvají a slyším španělštinu, mám radost, že rozumím a mám chuť dát se s ním do řeči.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Pořádně jsem toho moc nevěděl, jsem trochu geografickým idiot. Očekával jsem nový lidi a prostředí. Pochopil jsem, že býčí španělsko nemusí být býčí, ale taky keltský.

Zájmy

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Španělsko, poznávat nové věci.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Jo, asi jedenkrát týdně mailem.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Asi stejně co se týče frekvence. Slabší v tom Španělsku.

Přijel tě někdo navštívit?

Brácha.

Líbilo se ti tam? Proč?

Chci to podniknout minimálně ještě jednou, nemusí to být do Španělska. Chci jet ještě jednotuna Erasmus a pak chci znovu se vrátit do Španělska – mám rád tu zemi.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Ten kdo zažije Erasmus, nemůže už nikdy být rasista. Naučí se být tolerantní. Je to vjemovým obrovským šok – nebyl jsem na to zvyklý, nové kolektiv, nové lidi, nové zkušenosti. Rozšíří se obzory. Relativizují se ty věci, což měl předtím. Tohle si myslím, že obecně lidi zažívají. Jezdí se tam proto, aby se něco změnilo – to je jedna skupina a ta druhá jezdí proto, aby se naučili jazyk. Ale možná za tím je to skrytý. Je to prostor podívat se na svůj život z dálky. Pokud tam někdo jede s partnerem, je to roční dovolená, není to Erasmus.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

To je shrnutí toho, co jsem řekl teď. Přemýšlím, že bych tam pracoval. Taky jsem získal poprvé český – mimopražský kamarády. Poprvé mi holky říkaly, že jsem typickým Pražák, to jsem předtím nezažil. Mám hromadu známých – starších – dřív jsem se kamarádil jen s lidmi v mém věku nebo s mladšími.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Má to dvě stránky, tam se víc žije, míň se stydí, jsou víc extroverti, ale je poměrně složitý proniknout do španělské komunity. Ale výjimky jsou všude. Španělky jsou ošklivější. Pletli si nás s Ruskem.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Nevím, spíš ne. Na jednu stranu jo, na druhou stranu bych tady nemohl nechat rodiče. Získal jsem druhý domov. Když jsem tady, chci do Španělska, když jsem tam, chci vidět Prahu. Být tady je jednodušší.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Předtím jsem měl nulový vztah, ne vlastenecký. Potom jsem byl hrdej, že jsem z Prahy. Všichni byli z Prahy pať.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

To se nedá, jsou to rozdílné věci, sem mi nezapadá ani jedna španělská věc. Je to vytržený z prostředí. Jsou to dva domovy – nechtěl bych to měnit, respektive jo – nelíbí se mi, že tady je to prostředí xenofobií, ale to je ve Španělsku taky. Co se týče mezilidských vztahů, nejsou tak rozdílné. Šlo by možná změnit kulturu v rámci tradice, ale ne to míchat. Je to hezký, že je to jedinečný. Je důležité rozlišovat mezi kulturou a jak se lidi k sobě chovají. V rámci jednoho národu jsou chyby na obou stranách. Mezilidské vztahy jsou plus minus stejný všude, když se odečtou ty kulturní zvyky. Hodně závisí na historické tradici.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Chut' cestovat – to jsem dřív neměl. Olivy. Víc kalím v noci.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Santiago?

Kalba nebo nevím... volnost, nemám žádný starosti.

ROZHOVOR č. 9 – žena, 24 let

Kde jsi studoval?

V Berlíně.

Byl to Tvůj první pobyt v zahraničí?

Ano.

Na jaké fakultě?

Slavistika.

Jak dlouho?

4 měsíce.

Jak dlouho jsi zpět?

10 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Na katedře bylo spousta nabídek pro Německo, člověk pro to nemusel nic moc udělat, umím německy a taky tam studovala sestra.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Chodila jsem s klukem, 5 let, on odjel do Francie na Erasmus, až se vrátil, tak jsme se rozešli. Byla jsem za ním na návštěvě ve Francii a přišlo mi to skvělý, taky jsem chtěla odjet, všichni moji známí jezdili a sestra byla taky v Berlíně.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Učila jsem se německy od základky, pak jsem byla chvíli jako au-pair v Německu, netroufla jsem si nikam jinam.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Jela jsem s dobrou kamarádkou od gymplu, ale původně jsem chtěla jet sama.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

První týden to bylo drsný, byla jsem tam sama se sestrou a jejími kamarády, oni jsou všichni kunsthistorici a tahali mě po různých výstavách, ty výstavy mi připadaly divný, ti lidi a město taky, dost jsem se vyděsila, ty první čtyři dny byly hrozný. Byla jsem u kamaráda, ten se o mě staral, neměla jsem svůj prostor, svoje soukromí. On nám potom našel byt, byli to hrozný bordeláři, pak jsme se tam s kamarádku nastěhovaly a trochu to tam uklidily a přizpůsobily a pak přišel zlom.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

První čtyři dny.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Člověk neví, co přijde, asi ta nejistota, na univerzitu jsem začala chodit po týdnu, měla jsem strach, jestli budou semináře, který jsem si vybrala. Bylo příjemný, že tam se mnou byla kamarádka (byla předtím v Irsku a byla zvyklá všechno zařizovat).

Jak jsi sháněl ubytování?

Bydlela jsem v bytě s kamarádkou a dvěma Němcema, kamarádka ale po dvou měsících musela odjet, protože musela do nemocnice.

Jak jsi navazoval první vztahy?

S tím kamarádem Čechem, pak s lidma z bytu. Ve škole jsem měli uvítací přednášku, workshop pro cizince, pak jsme se celou dobu kamarádili.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ne, vůbec. Předtím jsem bydlela s rodičem, tady jsem byla samostatná, v Praze jsem byla pod kontrolou. Věděla jsem, že až přijedu do Prahy, tak musím přeložit knihu. Taky jsem se během toho pobytu rozešla s přítelem a bála jsem se, že se k němu vrátím.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Návrat byl v pohodě, rozhodla jsem se, že přeložím tu knihu. Všichni byli pryč, v srpnu jsem odjela na prázdniny do Španělska. Neměla jsem ani trochu krizi.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Tam, když jsem přijela. Když jsem se vrátila, tak jsem věděla, že si můžu užívat tady života stejně jako tam. Můžu tady žít jako tam. Sestra mě tu přenechala byt, takže jsem se mohla odstěhovat od rodičů-to bylo příjemný.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

S mým expartnerem - to byl Čech, s dalším kamarádem Čechem – s tím máme hrozně hezkej vztah, současný přítel a pak s jednou Španělkou, Izraelskou, Němkou, Němcem.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Stejně. Tam bylo hodně party a večírků.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Nepravidelně.

Změnil jsi styl oblékání?

Asi jo.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Určitě. Uvědomila jsem si, že nemám problém seznamovat se s cizíma lidma, nevdává mi to, jsme víc komunikativní, nebráním se poznávat nové lidi. Předtím to tak nebylo. Nemusím se bát. Dřív jsem se bála.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Myslím, že jo.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Bez partnera.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Přijel za mnou expřítel, rozešla jsem se s ním, tady v Čechách to bylo takový omámení, nebyl v tom moc rozum. Když jsem byla pryč, tak jsem si uvědomila, že to není partner pro život.

Jak jste spolu byli v kontaktu?

Po mailu, chtěl přijet, ale já jsem nechtěla, zase by mě omámil.

Našel sis tam partnera?

Byl to kamarád přítele, dozvěděl se, že jsme se rozešli a najednou jsem se ocitla ve vztahu...chtěla jsem si užívat. Ten vztah přetrval dodnes, tady asi rok.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Úplně jiná ne, chovala jsem se...nevím...hrozně komunikativně, aktivně, znamenalo to pro mě posílení nějakých stránek.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Komunikativnost, samostatnost, dokážu se o sebe postarat, nepotřebuju se radit s rodičem, nechci, aby mi rodiče radili, mám svoji hlavu.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Po Berlínu ne, změnila jsem se, když jsem se rozešla s přítelem – on mě omezoval.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Bydlení, začala jsem žít naplno, šťastnej život, důležitý je, že mě život baví. Snažím se stýkat s přáteli, jsou pro mě důležitý mezilidský vztahy, občas uspořádám nějaký setkání v hospodě.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Naštvaní lidí v dopravních prostředcích, mohla jsem chodit pěšky, tam byla taková volná atmosféra, pohoda, noční život tam byl takovej kultivovanej.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Berlín je svět sám pro sebe, Berlín není Německo. Němce nemám ráda, jsou upjatý, suchý, mají trapně humor, kluci jsou ulízlý. Tam mají v sobě Berlín, svobodu.

Zájmy

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Někam bych zase jela, samostatně fungovat někde jinde.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Hodně, po telefonu, má tři sourozence, navštívil mě jednou bratr.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Určitě, osamostatnila jsem se, nechci, aby mi máma říkala, co mám dělat. Dostala jsem se z rodičovských pout, jsem sama za sebe.

Líbilo se ti tam? Proč?

Ano, vyzkoušela jsem si samostatnější život, měla jsem finanční podporu. Byla to taková zkouška na život s rodinou. To bylo fajn. Na čas, jestli to zvládnu. V týhle stejné pozici byli všichni. Nikde bych se s nima neseznámila. Zjistila jsem, že jsou lidi, s kterejma máme společný myšlení zájmy a nesoúvisí to s tím, ze kterého jsme státu.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Je to hodně podobný.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Ne do Německa. Mám hrozně ráda Francii, tak možná tam, není to vyloučení. Ale tady to není špatný.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Styděla jsem se za to, že pokud přijedou turisté do Čech, ždímaj z nich lidi peníze, jsou tady dvojití ceny.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Kebab, vysoký sociální dávky, lidi tam z nich v pohodě žijou, volnost, člověk si může dělat co chce. Stěhují se tam třeba cíleně homosexuálové, pořádají se tam festivaly, celej Berlín tančí.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Je to někdy až moc free, chlapi i ženský jsou tam někdy oblečení jako úchylici, jídlo v menze, je tam draho, pivo i v restauracích je draho.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Překračovat konvence, co se týče jídla. Být s lidma. Styl života – poznávat nové věci (třeba karate). Aby mi nic neuniklo. Otevřenost novým věcem.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Berlín?

Pozitivní pocit, Richard – kamarád, co tam žil, kebab, lidi, který jsem tam potkala, ulice, ve který jsem bydlela.

ROZHOVOR č. 10 – žena, 22 let

První dlouhodobý pobyt.

Kde jsi studoval?

Ve Francii – Lille.

Na jaké fakultě?

Francouzštinu, latinu.

Jak dlouho?

5 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

12 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Studuju francouzštinu.

Jak dlouho jsi se rozhodl k odjezdu?

Najednou mě to napadlo, zničehonic, původně jsem myslela, že je ještě moc brzo, ale pak jsem si řekla, proč to nezkusit.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Obecně jsem chtěla vždycky vyjet – pak najednou něco přeskočilo...bylo to rozhodnutí okamžiku.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

U nás se na francouzštinu nedá dostat, pokud nemluvíš. Rozuměla jsem, s komunikací nebyl problém.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Tři.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Ano, ale rozdělili jsme se, bydleli jsme na jiný koleji, nestýkali jsme se. Záměrně jsem je nevyhledávala.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

První dny byly těžký, pak to bylo v pohodě. Na koleji to bylo dost depresivní, ten pokoj byl malej a špinavej, vstoupila jsem tam se slzami v očích. Ale hned jsem se seznámila s Erasmákama i Francouzema.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ten první večer, ale to hned přešlo.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Kredity – nebyl vyřešeným systém ETCS kreditů, trvalo mi pět měsíců, než mi to dali písemně. Musela jsem chodit na celý moduly předmětů a přitom bych si vybrala jiný. S ničím jiným jsem problémy neměla.

Jak jsi sháněl ubytování?

Bydlela jsem sama na koleji.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Částečně přímo na koleji, v kurzech, chodila jsem na přednášky sama z Erasmu. Taky jsem si adoptovala francouzský rodiče – seznámila jsem se tady s nima v metru náhodou a oni bydleli taky tam, tak jsem k nim chodila na návštěvy a pak jsem u nich i chvílku bydlela. Teď k nim jedu na měsíc na prázdniny.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ne, byla jsem tam spokojená. Bylo to poprvé, co jsem bydlela sama. Ve Francii se cítím dobře, mám ji ráda.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Bylo to těžký, dokonce jsem onemocněla, což bylo asi psychický. Celý prázdniny jsem se cítila divně. Neměla jsem co dělat, cítila jsem se nemístně.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Tady.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Pak jsem jela na měsíc do Francie a potom začala škola, člověk na to musel přestat myslet.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Celkem asi s 8.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Víno možná jo. Je to částečně kulturou, s kamarádama jsme ho pili skoro pořád, tam bylo více času, více volna.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ano, to vím. Jedlo se tam důkladně, chodila jsem do menzy na obědy a stály jen 2,60.

Měl jsi jiný biorytmus?

To bych ano neřekla.

Změnil jsi styl oblákání?

Přímo tam ne, spíš tady potom, víc pracuju, mám víc peněz, dovolím si víc.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Trochu jo, na začátku oni nevěděli, co jsem prožila, já nevěděla, co prožili oni. Posunulo mě to někam jinam. Větší touha po samostatnosti, tady jsem se vrátila zpět k mamince, nemáš moc prostor sama pro sebe.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ne, spíš se trochu změnil okruh lidí – víc Francouzů než dříve.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ne, o to to bylo snazší.

Našel sis tam partnera?

Jo, vydrželo to až doteď – je to vztah na dálku.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Jo, to mě docela překvapilo, že okolí říkalo, že když mluvím francouzsky, tak vypadám sebevědoměji. A sama si tak taky připadám.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Začala jsem pracovat – učit francouzštinu – to bych si předtím netroufla.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Ne, to bych asi neřekla.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Utvrđilo mě to v tom, co jsem si myslela předtím. Víím víc věcí o zemi, i věci, který ostatní lidi třeba naštvou, já to beru jako roztomilý prohřešek. Mám příliš nadšení vůči Francii.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Asi spíš ne. Mám je docela vyhraněný.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Po mailu, občas telefonem.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

S maminkou určitě ne, s bráchou jsme byli trochu otevřenější, těžko říct, jestli to bylo tou vzdáleností nebo jestli stárneme....

Líbilo se ti tam? Proč?

Byla to taková zkouška – osamostatnění se, poznala jsem studia na francouzský způsob, zvedlo mi to sebevědomí – že jsem schopná se o sebe postarat, větší důvěra, že jsou věci možný. Předtím mi přišlo, že jet do Francie je problém, teď to jde.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Utvrđilo mě to, že bych tam chtěla žít...alespoň na nějakou dobu.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Francouzi jsou víc koncentrovaní sami na sebe, nevědí nic o ČR, nechtějí cestovat – připadá jim to zbytečný, když je dost zajímavých věcí u nich. Češi nejsou hrdí na to, co máme, jsme malý. V každodenním životě jsou zdánlivě vřelejší, ale pokrytecký. Je to ale příjemný.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Ani ne.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

„Pokrytectví“ – v neosobním kontaktu jsou přívětiví. Vztah k jídlu – u nás se jí v rychlosti, tam si užívají volný dny - mají víc prázdnin – na Velikonoce třeba 14 dní, mají tzv. most u státních svátků.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Problém je najít člověka, kterej je za něco zodpovědným. Soustředěnost sama na sebe, někdy až absurdity.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Bílé pivo, začala jsem pít bylinkovým čaj, po jídle se pije kafe nebo čaj, ale na večer čaj na zažívání. Taky kiz – černorybízový likér a bílé víno. Často se taky tady zdravím líbáním na tvář, občas přeju hezký den prodavačkám.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Lille?

Určitá živost, to bylo ovlivněno tím, že je Lille evropský město kultury, město samo žilo. Byl to nejkrásnější úsek života, budu to mít navždycky s tím spojený.

ROZHOVOR č. 11 – muž, 23 let

První pobyt.

Kde jsi studoval?

V Granadě.

Na jaké fakultě?

Filozofické.

Jak dlouho?

9 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

12 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Studuju španělštinu.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Vždycky jsem chtěl jet studovat ven, moc dlouho jsem se nerozhodoval, věděl jsem, že tam ty nabídky jsou každým rokem a není problém odjet, tak jsem počkal do třetího ročníku a pak jel.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano, mluvil i rozuměl.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Tři z romanistiky, znal jsem je, ale jeli jsme tam individuálně. Tím že studujeme španělštinu, tak už to tam znáš, každému tam má nějaký kontakty. Tam jsme se vídali, ale každému si vybral předměty, který ho zajímali.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Normálně, prvně jsem bydlel u kamarádů, pak jsem si našel vlastní byt, nebyl s tím problém. Kamarádi mi vše vysvětlili.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Vyřizování na úřadech, Španělé si se vším dávají na čas...

Jak jsi navazoval první vztahy?

Tak ve Španělsku je to hodně jednoduché, bylo tam několik tisíc Erasmáků – je to jednodušší navázat vztah s Erasmus studentem než se Španěly. Tam mají vytvořené takové party, které jsou spolu už od základky a jdou spolu až na univerzitu, nebrání se sice navazovat jiný vztahy, ale nejsou tak srdeční. Berou to jinak – i ti cizinci, co tam studují třeba celou univerzitu. Ale snažil jsem se hodně zařadit, poznat kulturu.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ano.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Byl to návrat do trochu stereotypního života – to španělsko bylo trochu mimo, mělo jasný začátek a jasný konec - neočekával jsem změnu po návratu, bylo to v pohodě.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Znovu se zařadit do zodpovědného života, v životě jsem taky neměl tolik peněz, bylo to bez starostí. Tady jsem se vrátil zase na kolej a na brigády.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Cca. 10.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Ano – Erasmus – to je takovej způsob života, ne povinnosti. Ale nebylo to takové opíjení se, spíš popíjení. Škola nebyla náročná, neřídil jsem, takže jsem pil víc, ale takovým způsobem, jakým tady rozhodně ne.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Rozhodně.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Chvilku jo, byl jsem otevřenější, ale brzy jsem se vrátil, ta společnost to nebrala. Velmi rychle jsem se přizpůsobil zpět a mrzí mě to.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ne.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ano – rozešli jsme se.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ano, dvakrát.

Našel sis tam partnera?

Ano, ale ten vztah nepřetrval.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ne.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ne, zachoval jsem si svoji identitu, snažil jsem se to vnímat racionálně, ten pobyt člověka nemusí měnit, ale hrozně ho to obohatí.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

To, co jsem už říkal. Neměl jsem problém, návrat byl pozitivní. Pokud je výchova v souladu s hodnotami a přesvědčeními, neměl by ten pobyt člověka rozhodit. Ti lidé, co tam chtějí zůstat, jsou labilní, rozpolcené osobnosti.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Nic neříkali....možná někteří...já myslím, že ne, někdo mi to říkal, ale je to subjektivní pocit.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Ne. Šel jsem na brigádu, abych měl víc nezávislosti.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Rozhodně, nezměnil, ale vyvrátil názor, uvědomil jsem si kupu věcí, vytvořil jsem si vlastní názor, protože jsem si to prožil. Společnost funguje na jiných principech než ta naše. Mohl bych tam žít za cenu velkých kompromisů. Studenti Erasmu nejsou typickými představiteli svojí kultury, spíše se ztotožňují se španělskou kulturou, a proto tam jedou studovat a žít, aby ještě víc poznali tu kulturu.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Ne, to co tady, tak tam.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Ano.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Rozšíří se ti pohled na věci, svět, schopnost vnímat věci jinak, tolerantnější vůči jiným názorům, smysl pro samostatný život. Starat se sám o sebe od A do Z. Pozitiva zhruba po všech stránkách. Člověk tam jednoduše řečeno dospěl.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Ano, mohl bych se někam odstěhovat.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Nejsou takové tragédie – žijou si svůj život, jsou bezstarostnější, otevřenější, společenější, pozitivně to dávají najevo, chtějí si prožít ten svůj život, tady se spekuluje, lidé si nechávají pocity pro sebe. Mají velký smysl pro rodinu.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Například mě iritovala ta nedochvilnost, málo smyslu pro zodpovědnost, nějak to dopadne. S tím souvisí otázka, jak ta společnost může fungovat? Děcka později dospívají – podle těch věcí, které řeší, jak myslí. Taky ten nacionalismus – nejlepší je to, co je španělské – u nás je to naopak – nejlepší je to, co je zahraniční. To má za důsledek, že jsou izolovaní k okolí, věcem mimo španělsko. Ztrácí tedy schopnost porozumět jiným názorům, oni necestují.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Asi ne, možná kuchyně - dokážu si uvařit i něco španělského.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Granada?

Město, Alhambra, škola, parta, děcka, lidi, nekonečné party, fiesty, Sierra Nevada, osobní zážitky, vztahové. Byl to zásah do života, záleží na tom, na jaké lidi narazíš.

ROZHOVOR č. 12 – žena, 25 let
Druhý pobyt, první pobyt v 18 letech USA
Kde jsi studoval?

V Santiagu de Compostela.

Na jaké fakultě?

Filozofické – psychologii.

Jak dlouho?

5 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

12 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Líbí se mi španělština, měla jsem představu, že je to teplej příjemný národ a milý lidi, ale tohle očekávání se nenaplnilo. Jsou sice otevřenější, ale ne tolik.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Asi rok, napoprvé jsem to odřekla, protože jsem se seznámila se svým přítelem. Ale tu výzvu jsem nedokázala odmítnout, vyčítala bych si to, už by se to nikdy neopakovalo, tak jsem jela další rok. Byla jsem si vědomá toho, že to nedokážu odmítnout.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Docela jo, tak půl na půl.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Jely jsme 3.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

S jednou holkou trochu, s tou druhou skoro vůbec ne.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Bylo to plný úzkosti, nejtěžší bylo, že jsme bydlela v malým pokojíčku s Japonkou, nedokázala jsem se s ní dohodnout, nevěděla jsem, co od ní můžu čekat. Byla taková neprůhledná, bála jsem se, že přijde smršť z její strany, která může být jakéhokoliv rozsahu.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

To ne, spíš jsem měla tendenci přestěhovat se někam jinam, ale pak jsem se seznámila s jedním Peruáncem z koleje a už jsem se nestěhovala.... Trvalo to asi jen 14 dní, pak jsem šla na procházku s tímhle klukem a jeho spolubydlícím Španělem a bylo to dobrý.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Tak asi na koleji. Trochu ve škole.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Chtěla jsem se vrátit, ale když jsem přijela, tak jsem chtěla zase tam. Asi po jednom týdnu jsem zjistila, že se mi tady být nechce.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

To bylo strašný, nikdo mi nerozuměl, chtěla jsem si povídat španělsky, nevěděla jsem, čím se budu živit. Byla to taková díra, nevěděla jsem, co s přítelem. Byl to nejhorší měsíc v mém životě.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Tady – tam se to překoná a je to dobrý, tady to byla taková beznaděj bez konce.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Práce – dostalo to zpět smysl, proč tady zůstat. Vyříkali jsme si to přítelem.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Asi se 7.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Asi 10x více alkoholu než kdy v životě, myslím, že jsem vypila tolik alkoholu než vůbec dohromady v mém životě, možná i dopředu....Taky jsem vykouřila víc cigaret.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ano, přibrala jsem asi 8 kg.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ano, úplně jinej biorytmus.

Změnil jsi styl oblékání?

Jo, určitě – víc mladistvej, moderní, španělský – byla jsem ovlivněná místní kulturou.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Tam jsem byla frustrovaná, že nemůžu říct to, co potřebuju, po návratu ani ne. Nemělo to ani tak vliv na komunikaci, ale na sebevědomí.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Spíš se zúžil, protože jsem přestala chodit do školy.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ano, rozešli jsme se, v podstatě asi jo, spíš já jsem.....

Jak jste spolu byli v kontaktu?

Každém den, ale ten kontakt jsem necítila, bylo to jako když komunikuješ jen s počítačem.

Přijel tě navštívit?

Ano.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ano, z toho života tam jsem byla šílená, potřebovala jsem se vytrhnout, zabralo to, pak už jsem do toho nepadla.

Našel sis tam partnera?

Jestli se tomu dá říct partner, tak ano.

Pokud měl partnera – vydržel váš vztah? Jste stále spolu?

Ano, náš vztah pokračuje – s tím v ČR.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ano, úplně jinak - cítila jsem se krásná, svobodná, sebejistá. A pak se to občas změnilo na totální úzkost, nejistotu, to bylo hodně způsobené alkoholem (euforie x úzkost). Byla to klasická houpačka. Ale zajímavý bylo to bodyimage – když se podívám ve Španělsku do zrcadla, tak si připadám krásná, v Čechách ne. A přetrvává to pořád – dokáže se to opravdu změnit ze dne na den.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Větší sebevědomí, ale ne takový jako tam, možná sebejistota – tam to taky hodně dělají muži.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Já už jsem jim k tomu nedala šanci, jednou jsem tvrdě narazila, když jsem se vrátila z Ameriky, měla jsem tendenci to všem vyprávět a dostala jsem přezdívku Američanka, tak teď už jsem to nezkoušela.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Asi ne.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

To jo, jinak vnímám lidskou práci, tu hierarchii. Každá práce je užitečná – uklízečka, usměvavý pokladník.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Španělé klesli v mých očích, myslela jsem, že jsou otevření a přátelští, ale ne, byla jsem v Galicii a s Galijcema je těžký seznámit se ve škole, nebyla to hračka.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

S Kubou teď začneme chodit na kurzy salsy.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano, 1x týdně s mámou a tátou taky.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?"

S mámou méně, s tátou více.

Přijel tě někdo navštívit?

Ne.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne.

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Naučila jsem se španělsky, vstup do Latinské Ameriky, zatím jsem to nezužitovala, ale chystám se zúročit. Za tohle jsem nejvíc ráda. Poznala jsem peruánsko – chilsko-argentinský svět ty očekávání, co jsem měla vůči Španělsku, splnila spíše Latinská Amerika. Poznala jsem, jak se tam žije. Španělé nemají psychologii lepší než my, v rámci EU je to na podobné úrovni. Asi ani jinde to není lepší, jsem hrozně ráda, že žiju v Čechách. Zbavila jsem se předsudku, že je jinde líp. Je to jedno, kde člověk žije.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Oni jsou víc energičtí.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Možná v budoucnu, až bude Unie propojenější, až nás budou brát jako rovnocenný.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Tanec, oblékání na party, siesta.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Uřvanost, podřízenost žen mužům (tradice), kouření všude.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Asi ne, nevím, co jsem tam získala.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Santiago?

Katedrála. Tartas de Santiago.

ROZHOVOR č. 13 – žena, 24 let

Třetí pobyt – dvakrát v Anglii.

Kde jsi studoval?

V Portu.

Na jaké fakultě?

Filozofické.

Jak dlouho?

9 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

12 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Studuju portugalštinu.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Na škola jsem šla s tím, že bych chtěla někam vyjet, pak jsem čekala, až nabídnou nějaký stipendia.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano, mluvila, moc jsem nerozuměla, ale pak se to zlepšovalo.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Věděla jsem, že tam bude jedna spolužačka a jeden kluk z vyššího ročníku.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Ne, jela jsem sama.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Člověk si zvykal, snažil se rychle poznat město, byla jsem nadšená, líbilo se mi to od začátku. Byla jsem už v Anglii, tak jsem byla zvyklá. Měla jsem tam kamarádku, tak to bylo lepší.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Asi ten jazyk, přesvědčit se, že umím komunikovat, že rozumím, tak asi ta komunikace.

Jak jsi sháněl ubytování?

Bydlela jsem v bytě se dvěma Portugalkami a českou kamarádkou.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Na jazykovém kurzu.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Nechtěla jsem se vrátit. Líbilo se mi tam, byla jsem tam zvyklá, s kamarády. Věděla jsem, že se tam asi dlouho nepodívám (kvůli jazyku). Tam nemáš povinnosti, bez starostí, tady jsi vázaněj.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Docela v pohodě. Hned jsem odjela na Moravu na brigádu, díky tomu jsem to překlenula, nebyl to šok. Stýskalo se, ale překonala jsem to.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Obojí nebylo nějak těžký.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Se 2-3.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Ne. Ale víc jsem kouřila.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ani jedno,ale jestli něco, tak jsem přibrala.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ne.

Změnil jsi styl oblékání?

Nějak výrazně ne.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Trošku asi jo, člověk je trošku komunikativnější. A taky jistější mluvit tím jazykem s těma lidma tady.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Myslím, že jo.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Jo, mám přátelské vztahy v rámci práce.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ne.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne.

Našel sis tam partnera?

Ne.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ne.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ne.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Moc si to nepamatuju, ale asi jo. Možná si to asi neuvědomuju.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?"

Ne.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Začala jsem pracovat na ambasádě.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Uvědomovala jsem si, jakou mentalitu máme my. Rozšíří se Ti obzor.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Skoro jsem je neznala. Nějak jsem je poznala, nechtěla bych taková být, ale brala jsem je takový, jaký jsou. Občas nedorozumění nebo mě to štvalo.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Myslím, že jo. Víc se zajímám o kulturu, pracuju na velvyslanectví – tam jsou jiný obzory. Jsem pragmatictější v tom, že nedělám to, co mě baví, ale to, co mě uživí.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

Ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Ne.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne.

Líbilo se ti tam? Proč?

Ano, poznala jsem tu zemi, zdokonalila jsem se v jazyce, více jsem se osamostatnila, poznala jsem nové lidi.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Tam jsou věci, který jsou pro nás nepochopitelný, všude se chodí pozdě, je to tam neuspořádaný, všechno berou tak laxně, což pro čechy je něco negativního. Mají jinej smysl pro humor, nechápou ironii, humor mají takovej infantilní.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Ne, možná na pár let, ale natrvalo nikam.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Asi jo, vidím věci, který by mě předtím ani nenapadly.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Věci z jídla, srdečnost, moře.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Přístup k životu, že všechno počká, ta jejich mentalita, viz to co jsem říkala.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Trošku stravovací, Přestala jsem poslouchat rádio, je tam stupidní hudba, víc poslouchám hudbu z CD.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Porto?

To město, ta atmosféra, celkově moře...řeka.

ROZHOVOR č. 14 – žena, 25 let

Druhý pobyt, první v Brazílii

Kde jsi studoval?

Lisabon.

Na jaké fakultě?

Filozofické.

Jak dlouho?

5 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

11 měsíců.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Studuju portugalštinu.

Jak dlouho jsi se rozhodl k odjezdu?

Rozhodla jsem se už v druhém ročníku, pak přišla ta nabídka, tak jsem odjela.

Mluvil jsi jejich jazykem? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano. Úplně perfektně jsem nerozuměla, předtím jsem byla půl roku Brazílii a tam je ta portugalština trochu jiná.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

4, ale přijela jsem sama na druhý semestr.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Jo, byli to spolužáci z ročníku.

Jak proběhla adaptace na pobyt tam?

Jsem zvyklá jezdit do zahraničí, tak celkem v pohodě. Kamarádka mi pomohla najít bydlení.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?"

Ne, jen kolem Velikonoc jsem myslela, že pojedu na týden domů.

Co ti přišlo po příjezdu tam nejtěžší?

Seznámit se s Portugalcema, jsou uzavření.

Jak jsi sháněl ubytování?

Třikrát jsem se stěhovala, bydlela jsem v podnájmu, pak na koleji a pak s kamarádkou.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Přes školu.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ani ne, ale počítala jsem s tím. Chci se tam vrátit.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Bylo to těžší, byla jsem pryč jeden rok, v osobním životě se mi mezitím přihodilo spoustu věcí.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Asi tady, zpátky.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Rodina, kamarádi.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Znovu si tady uspořádat věci, navázat kontakty, dokončit ekonomku, připadala jsem si sama, znovu se zapojit do režimu.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

S několika, asi s pěti.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Ne, v žádném případě.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

To všechno jsem si odbyla v Brazílii.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ani ne, podobnej.

Změnil jsi styl oblékání?

Taky moc ne.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Jo, ale na to nemělo moc vliv to Portugalsko, mimo ty doby se tady stalo spoustu věcí.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

To zase ani ne.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Částečně jo.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Před Brazílií ano, před Portugalskem ne.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Rozešli jsme se.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne.

Našel sis tam partnera?

Ne.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ne.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Jo, měla jsem problémy z Brazílie, cítila jsem se dost sama, i když jsem kolem sebe měla spoustu lidí. V Portugalsku se to zlepšilo – taky tomu pomohl čas, noví kamarádi.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Jo, uvědomila jsem si, že jsem si srovnala hodnoty, poznáváš sám sebe, uvědomuješ si, co je důležité.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

I s tím jsem se setkala, předtím mě brali jako veselou, pak už to tak nebylo, ale spravilo se to.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Asi ne.

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

Jo, srovnával jsem život. Tady jsou lidi uzavřenější než tam.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Už předtím jsem tam byla 3 týdny, znala jsem je částečně, teď jsem je poznala líp, změnilo se to spíš v negativním smyslu.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

O moc se to nezměnilo.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

V Brazílii maximálně, v Portugalsku méně, tady taky.

Přijel tě někdo navštívit?

Brácha na týden.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne.

Líbilo se ti tam? Proč?

Jo. Srovnávám věci, který jsou v životě důležité. Jak se adaptovat na jiný prostředí. Zlepšila jsem se v jazyce. Víc jsem poznala tu zemi a nové lidi.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Tam jde všechno pomaleji – to je tím klimatem, tolik necestujou, nechtějí poznávat, nemají zájem. Ale v mnoha věcech jsme si podobní.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Na pár měsíců ano, ale natrvalo ne. Kdybych musela, tak do Brazílie.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Ani ne, věděla jsem, že je mi tady dobře.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Uvolněnost, ne taková přesnost.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Nejdřív koukají na cizince (divně) z východní Evropy - když jsi student, tak to jde, ale když sháníš práci, tak je to horší. Asi mají předsudky. Někdy mě štvali, tou nepřesností, že něco třeba zapomněli.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Ne, zvyky jsem neměnila.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Lisabon?

Podvečerní atmosféra, ME ve fotbale....

ROZHOVOR č. 15 – muž, 24 let

Kde jsi studoval?

V Německu, v Regensburgu.

Na jaké fakultě?

Právnícká.

Jak dlouho?

10 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

14 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Na právech je víceméně jasné, že je třeba umět nějaký světový jazyk, takže od začátku studia jsem věděl, že někam, pojedou. Ten třetí ročník mi přišel ideální na odjezd. Většinou se jezdí po třetáku nebo čtvrtáku.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

V rámci rodiny jsme vždycky měli kontakty do Německa, takže jsem ten jazyk uměl, chtěl jsem jet do západního Německa, něco se naučit z práva.

Mluvil jsi německy? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano. Nerozuměl jsem právnícké němčině.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru? Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Dva, znali jsme se letmo.

Jak jsi prožíval první týdny?

Ten první měsíc, to byla euforie, byla to zvláštní komunita lidí, všichni studenti cizinci, bylo tam hodně party, to období bylo takový živý. Samozřejmě jsem musel zařizovat spoustu věcí na úřadech. Ten první měsíc byl super. S Čechami jsme se moc nebavili, v bylo tam asi 200 Čechů.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne. Bylo to sice těžký, hlavně proto, že jsem tady měl vztah. Mimo mě se všichni rozešli, ale je to logický. Ten partner to nemůže pochopit, co se tam děje. A to prostředí k tomu přímo nabádá.

Kde jsi bydlel?

Na koleji, asi 5 minut od školy. Tady v Praze jsem bydlel a bydlím u rodičů.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Byl tam dobrý úvodní kurs pro studenty Erasmu, kamarádlil jsem spíše se zahraničními studenty, s Němcema to bylo horší, jsou chladní.

Konzumoval jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Ne, drogy nekonzumuji, alkohol v tom prvním období v míře větší než obvyklé.....ale měli jsme mít 30 kreditů a my jich dělali 50...jeli jsme tam studovat.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Na začátku ano, pak se to vrátilo do normálu.

Změnil jsi styl oblékání?

Nijak podstatně.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Měl jsem tam dvě období: v tom prvním byla dobrá skupina lidí, pak v tom druhém semestru se ti lidi trochu vyměnili, těšil jsem se domů, měl jsem stesk po Praze. Ten rok mi přišel tak akorát.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

To období bylo dost náročný, půl roku jsem se dostával zpátky do kolejí.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Čas a moje přítelkyně, že to se mnou vydržela.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Tam to bylo rychlé a přirozené. Tady se mi těžko zvykalo. Člověk se během toho pobytu vnitřně změní a už se nemůže vrátit do toho starýho.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Se dvěma až třema. Ale obecně si myslím, že ty vztahy nevydržeš.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Ne, předtím jsem byl předseda studentského spolku, takže jsem byl komunikativní dost. V tomhle smyslu jsem se nezměnil.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano, v Praze.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne.

Jak jste spolu byli v kontaktu?

Ano, jezdil jsem skoro každých 14 dní domů, nebylo to daleko.

Přijel tě navštívit?

Ano, asi 2 – 3x.

Pokud měl partnera – vydržel váš vztah? Jste stále spolu?

Ano, vztah vydržel, ale bylo to těžký z obou stran.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Nějaká změna v tom chování bude, byla to změna prostředí, ten první měsíc byl netypickej, jsem hodně pracovitej, tam byly samý party, člověk hledá ty svoje jistoty, na který je zvyklej.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Ano, v uklízení, větší sebejistota, trošku jinej pohled na lidi, vztah ke studiu. Kandidoval jsem do studentského senátu, abych mohl prosadit nějaký změny, přenést sem tu zkušenost.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Mám jiný přístup ke studiu, v Německu jsem se naučil, jak je právo zábavný. Chodím třeba na víc seminářů k jednomu předmětu, i když by stačilo jen na jeden. Baví mě to.

Všímal sis po návratu jiných věcí ve svém okolí než předtím? Jakých například?

Třeba že mi lidi rozumí, že máme hezkej byt.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Nejsem člověk, který by měl předsudky. Bez ohledu na rasu nebo národnost jsou všude lidi stejný, Němci jsou možná přísnější.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Přijel tě někdo navštívit?

Dvakrát.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Určitě ano, člověk dospěje, je to jako vojna, v té rodině se to změní, když tam ten jeden člen není, rodiče si na to zvyknou, byla tam jen moje sestra.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Jsem dost ctizádostivý – беру to jako uplatnění do budoucí praxe, jinej pohled na svět, velký dospění, hodně zkušeností.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Ne. Ale cca. do svých 45 let bych chtěl rok nebo dva strávit v zahraničí. Líbí se mi Nizozemí a chtěl bych do Ameriky, do Kalifornie. Ale mám rád Prahu.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Zase tak ne, dost jsem cestoval předtím.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Byl jsem v Bavorsku – to je vlastní kultura, existuje nevraživost mezi Němcema a Bavorákama, mezi námi a Bavorskem není až tak výrazný rozdíl.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Uklízení, mám rád pořádek, člověk se tam stará sám o sebe, naučí se vařit, vážit si věcí.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne Regensburg?

Kolej, kde jsem bydlel.

ROZHOVOR č. 16 – muž, 25 let

Kde jsi studoval?

V Anglii.

Na jaké fakultě?

Práva.

Jak dlouho?

9,5 měsíce.

Jak dlouho jsi zpět?

16 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Abych využil tu možnost podívat se do Anglie.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Tak rok dopředu jsem věděl, že se přihlásím.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Hlavně kvůli studijnímu programu – zajímá mě anglický právo, věděl jsem, že to bude zajímavá zkušenost.

Mluvil jsi jejich anglicky? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Rozhodně - to bych se jinak neodvážil. Rozuměl jsem, bylo to docela v klidu. Tam sice mluví takovou jinou angličtinou, ale bavil jsem se spíše se zahraničními studenty a profesori mluvili spisovně.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Tři.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Seznámil jsem se s nima za tím účelem, moc jsme se neznali.

Jak jsi prožíval první týdny?

Přijel jsem tam sám, nejdřív jsem se obával, ale měl jsem štěstí na spolubydlící, hned první den mě uvítali srdečně, hned to bylo v pohodě, vyrazili jsme už ten první den ven, takže to bylo v pohodě.

Co ti přišlo po příjezdu jako nejtěžší?

To seznamování ani ne – tam to jde samo, socializace nebyla žádný problém. Nejhorší asi bylo to papírování, zařizování si účtu v bance a tak a pak ta zima. To byl na začátku problém, hned jsem dostal angínu.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Vůbec ne, doma mě nic nedrželo, neměl jsem přítelkyni a matka pracovala v Anglii, takže jsme se moc nevidali.

Jak jsi sháněl ubytování?

To jsem měl zajištěný předem, zahraniční studenti na něj měli automaticky nárok, bylo to sice drahý, ale to by byl i privát.

Jak jsi navazoval první vztahy?

To byla řetězová reakce, v tom baráku nás bylo asi deset, jak jsem říkal, měl jsem štěstí na spolubydlící, byli z různých zemí. To seznamování šlo samo. Vždycky se rozkřiklo, že někdo pořádá večírek, tak se šlo, normálně mi to seznamování až tak nejde, ale tam to šlo samo.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Drogy nekonzumuju, jen občas marihuanu, ale alkohol rozhodně. Vzhledem k tomu společenskému životu se tam každém večer konal nějaký večírek, člověk tam nemá žádný starosti. Problém je, že alkohol je tam drahejší, preferoval jsem spíš koupit si něco domů, v hospodě jsme si dávali tak dvě tři piva.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Spíš přibral, začal jsem si vařit, plánovat různé recepty, organizovali jsme tam různé vaření a večere.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ani ne.

Změnil jsi styl oblékání?

Spíš obecně jsem si začal dávat víc bacha, co si beru na sebe, holky mi tam dávaly nějaký rady, takže ani ne styl, ale péče.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Nechtěl, věděl jsem, že se to nebude opakovat...ti lidi, který máš kolem sebe, se kterými se můžeš bavit, kdykoliv máš chuť a jsou ti k dispozici. Zkoušky tam nebyly moc extra, připadaly mi docela

lehký oproti zkouškám tady, bylo to takový bezstarostný období. Tady na to setkávání ti lidi nemají moc čas, tam se žije v mnohem užším kontaktu.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Mám tady dost kamarádů, na deprese netrpím, spíš to byl stesk po těch lidech, plánovali jsem, že se potkáme. Tady mi to připadalo jako velká nuda, hodně starostí, zase znovu zvyknout si seriózně se učit. Mám tady rodinu, závazky, povinnosti, musel jsem si odvyknout od té svobody.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Tam jsem to bral jako takovou pauzu, tady šlo spíše o zkoušky a hledání zaměstnání. Byla to sice otrava, ale zvládnul jsem to, s těma lidma jsem si psal, dokonce už jsme se třikrát setkali.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Desetkrát horší byla ta adaptace tady.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Asi s 15.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Hodně mě to otevřelo, předtím jsem byl introvertní, předtím mi dělalo větší problémy komunikovat s lidma, seznamovat se na večírcích. Mám více sebevědomí.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Asi ne.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Ten se rozšířil už předtím, takže asi ne.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám, partnerku jsem neměl.

Našel sis tam partnera?

Ne.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ano, našel a myslím, že tomu přispěl taky ten pobyt. Víc toho sebevědomí.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ani ne. Někdy jsem se odvázel víc, než jsem si myslel, že bych někdy mohl. Nikdy jsem si nemyslel, že bych mohl být oblíbenej nebo bavič, hodně lidí mě mělo rádo. Tady není ta stejná situace, tam se lidi mnohem víc znají, víc do hloubky. Důvěřoval jsem tam spoustě lidí.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Asi spíš rodina, říkali, že jsem sebevědomější.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Ne.

Všímal sis po návratu jiných věcí ve svém okolí než předtím? Jakých například?

Třeba na Silvestra přijeli ti moji kamarádi a kamarádi tady v Praze mě znají spíš jako uzavřeného a byly hrozně překvapení, jak se ti lidi z Cardiffu ke mně chovají, byl jsem středem pozornosti, bavič, což pro ně bylo neobvyklý.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Spíš se mi potvrdily, ale byl jsem více se zahraničníma studentama, Angličani se musí za každou cenu ožrat, neumí pít, mládež se tam baví dost jednotvárně.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Asi o to vaření. Baví mě to.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Emailem nebo telefonem.

Byl jsi s ní více v kontaktu než tady?

To asi ne.

Přijel tě někdo navštívit?

Matka.

Změnily se nějak vztahy s tvojí rodinou? V jakém směru?

Ne, vždycky jsme měli dobrej vztah.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Nejcennější byla ta zkušenost – naučím se starat sám o sebe, získání přátel a kontaktů, studium – mnohem víc mě bavilo, i když to tady je nepoužitelný, Sebevědomí, komunikace s lidma, soužití s lidma, to se mi moc líbilo, to sdílení, a nedělalo mi to potíže, ačkoliv jsem jedináček, bylo to jako v tom filmu Erasmus a spol.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

To má dvě roviny – v něčem mi připadá ta naše lepší, třeba jsme udělanější a máme celkový přehled, tam je studium víc prakticky zaměřené, v Cardiffu byly jen dvě kina a jedno divadlo, nulová možnost kulturního vyžití, uniformní kultura, studenti se tam jenom opjeli. Na druhou stranu je tam větší profesionální slušnost, spolehlivost služeb, servis pro studenty, ty vztahy s učiteláka byly mnohem otevřenější, měly vstřícnější kontakt.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Možná bych chtěl dělat Mastra v Anglii. Jinak se mi líbí Francie

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Profesionální slušnost, není tam normální vše ukrást, jsou ohleduplnější, netváří se kysele. Úroveň služeb.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Uniformita, konzum.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Vaření.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Cardiff?

Ten Erasmus, ti lidi.

ROZHOVOR č. 17 – žena, 25 let

Kde jsi studoval?

Paříž.

Na jaké fakultě?

Fakulta sociálních věd.

Byl to tvůj první zahraniční pobyt (dlouhodobý)?

V patnácti jsem byla sama na 4,5 měsíce v Anglii.

Jak dlouho?

9 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

12 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Myslím, že je to součást vysokoškolského vzdělání, tedy měla by být, taky s ohledem na zaměstnání, tady jsem nebyla spokojená, nic se nedělo....

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Asi 2 dny, byla jsem náhradnice a nějaká holka to odřekla, do Paříže se nemůže jet od naší katedry, moje kamarádka měla jet od francouzštiny, ale dostala trombózu, takže jsem jela místo ní.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Byla to víceméně náhoda, hlavně kvůli francouzštině.

Mluvil jsi jejich anglicky, francouzsky, ...? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano, ale mizerně. Na začátku jsem víceméně rozuměla, spíš to vyjadřování bylo horší.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Sama, cestou tam jsem se seznámila s jednou slečnou.

Jak jsi prožíval první týdny?

Bylo to strašný, strašný je slabý slovo, kdybych neměla přehnané nároky na sebe, tak bych odjela. Bydlela jsem u přátel mé kamarádky, které jsem neznala. Byla to beznadějná situace- příšerná. A nejen to – tím , že jsem byla z jiného oboru, tak paní koordinátora tady v Čechách mi napsala špatnou katedru, museli mi to přepsat a ten profesor, ke kterému jsem patřila, mě nechtěl. Byla to hluboká krize. Vykašlala jsem se na to, trvalo to tak 3 týdny, pak jsem se přestěhovala na kolej a bylo to lepší.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Můj osobní rys je hrdost, takže jsem věděla, že to nejde...vrátit se.

Jak jsi sháněl ubytování?

Pak jsem bydlela na koleji – sama.

Jak jsi navazoval první vztahy?

V autobuse cestou tam, s tou holkou jsme se pak kamarádily. Pak tam byla úvodní akce pro Erasmáky, na koleji nade mnou bydlela jedna Češka, ve škole, v počítačové učebně, na seminářích. Víc jsem se kamarádila s Čechami, pak s těma známýma, u kterých jsem bydlela na začátku – to byli Alžírani, Francouzi obecně a hlavně Pařížani jsou ve vztazích hrozně pragmatický.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Tam spíš hodně, hlavně víno, až to bylo hrozný. Teď už nepiju vůbec. Už mě nebaví setkávat se s lidma, kteří jen chlastají.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Prvně trochu ubrala, protože jsem šetřila, ale jinak ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Asi jsem spala déle, nemusela jsem pracovat.

Změnil jsi styl oblékání?

Kompletně – Asi 10 let jsem nic nekoupila, tam jsem si nakoupila nové věci, byly stylově jiné.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Nechtěla jsem se vůbec vrátit zpátky, tam jsem se seznámila s přítelem, musela jsem to vysvětlit příteli, kterého jsem měla tady.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Měla jsem deprese, kulturní šok, čekala jsem, že to přijde, tady to pocítuju jako omezení osobnosti, tam se můžeš víc projevit, tady t víc omezují, dostávala jsem se z toho 4-5 měsíců, v mírné podobě mám ten pocit i teď.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Strašnej stres, nechtěli mi uznat kredity, byl vůbec problém ty lidi sehnat, do toho rozchod s přítelem.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Čas, nutnost, ale adaptuju se těžko.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Tam to bylo horší, tady mám lidi a známý, kteří mi to pomohli zvládnout.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

6-7.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Ted' chápu hospodu jako naprostou ztrátu času, s jednou kamarádkou už se nescházím už není o čem se bavit, spíš se vídám s lidma, který jsem tam poznala.

Scházíš se ted' více s přáteli nebo jinými lidmi?

Asi víc.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Ano.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano.

Přijel tě navštívit?

Jednou.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ano, třikrát.

Našel sis tam partnera?

Ano, taky Čecha.

Pokud měl partnera – vydržel váš vztah? Jste stále spolu?

Ne, rozešli jsme se, pak jsem byla dva měsíce s tím, co jsem si našla tam.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Zkraje rozhodně, chodila jsem tam ke školnímu psychologovi, ostříhala jsem si vlasy (měla jsem je dlouhé), neměla jsem tam rodiče, spíš ty zvnitřnělý, deprese tam byla intenzivnější, vybočila jsem z toho, že něco musím, rozvrh byl relativně dobrej, měla jsem tam víc času.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Moc mi to nejde udržet, tady je strašně moc stresových faktorů – a hlavně není ten čas.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Ne, to bych ani neřekla. Lidi, co mě znají, vědí, že jsem na hlavu. Ale jo...jedna slečna mi to řekla.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Rozešla jsem se s přítelem.

Všímal sis po návratu jiných věcí ve svém okolí než předtím? Jakých například?

Asi jo, detailů, třeba, že je tady hezky. Snad jsem se naučila si to uvědomovat aktivně – bojovat se svým duševním stavem.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Byla jsem tam už dvakrát předtím, od Paříže jsem neměla žádný očekávání, myslím, že to jsou byrokrati, úplně všude. Fyzicky tam pracujou pouze imigranti, Francouzové jsou pouze v kancelářích. Ta Sorbonna 3 je dost levicová, pořád tam stávkujou, až se do toho nutí.

Zajímáš se ted' o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Věcí, co se týkají Francie, Paříže, intenzivněji než předtím. Pak o věci spojené s EU, srovnávání životní úrovně. A taky oblékání a estetické věci.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Byl jsi s ní více v kontaktu než tady?

Svým způsobem intenzivně, spíš telefonicky.

Přijel tě někdo navštívit?

Odvezli mě, když jsem odjížděla.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Mám dost starý rodiče, vztahy se asi nezměnily, víc se vyhrotily s bratrem.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Poznání toho města samotného, je moc pěkný, ovlivnilo to moji osobnost. Měla jsem krizi identity – člověk tam byl sám se sebou, moc mi to nepomohlo.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Získáš tam sebevědomí, na úřadech už nemám strach jednat, komunikační problémy mám menší než předtím.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Investují víc do sebe (jídlo, pití), ta země je větší, mají větší problémy, když byly volby do jednoho obvodu, tak tam kandidovala fašistická strana, a vůbec se netajila se svými záměry. Jsou užvaněný, jsou schopni napsat esej, která nemá obsah. Jsou na to cvičení, ty přednášky se někdy nedaly vydržet. Jsou vědomě multikulturní, já jsem si připadala , že mám víc společného s Alžírany než s Francouzem. Francouzi třeba strašně rozmazlují děti, hodný děti se tam nevidí.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Zvažuju to, byla by to asi francouzsky nebo anglicky mluvící země. Frankofobie se prosazuje mimo hranice, takže ti třeba zaplatí doktorát.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Nikdy jsem neměla těžce vlasteneckej vztah, tak nevím. Vždycky jsem byla hyperkritická ke všem věcem – když byl zvolen prezident, tak jsem uvažovala o emigraci. Stydím se za projevy ČR v evropském konceptu. Uklidňující byla ta čeština, nemusíš se snažit rozumět a vyjadřovat. Vnímám víc ten provincialismus, zaostalost. Je to bráno jako norma, vůbec novináři...tam existuje seriózní zpracování zpráv, obecně jsem srovnávala média.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Obecně, ve městech se snaží vytvořit prostory, který jsou jim příjemný – aleje, parky, úprava zeleně. Dál asi jídlo – typy potravin, mají toho víc. Přístup ke vzdělanosti – do jisté míry to berou jako samozřejmost, třeba v těch médiích nepředpokládají, že by posluchači byli hloupí – nemají tendenci s nima manipulovat.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Administrativa – na celým úřadě je třeba jen jeden člověk, který má na starosti nějakou konkrétní věc, nezastupitelnej. To pak prostupuje dost věcí. Nedodržují se bezpečnostní normy. Je tam hodně ztracených dětí, který se nikdy nenajdou. A je tam draho.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Víc se scházím se známýma, aktivně budu ty svazky. Pak oblékání, courám se po obchodě, nakupuju. Víc vedu kulturní život, cítím frustraci, když to nestíhám.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Paříž?

Asi stromy a malé metro.

ROZHOVOR č. 18 – žena, 25 let

Kde jsi studoval?

V Bath, v Anglii.

Na jaké fakultě?

Faculty of Management.

Jak dlouho?

4 měsíce.

Jak dlouho jsi zpět?

20 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Už jsem se hlásila jednou a nepodařilo se mi tam dostat, tak jsem se přihlásila znovu a podařilo se to. Vždycky jsem chtěla studovat v Británii, ale ne kvůli jazyku, spíš kvůli té zemi.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Fakulta nabízí hodně pobytů, byla tam taky nabídka na Bath, pak mě vzali, nebylo to nějak extrémně těžké se tam dostat. Bylo to ale jediné místo v Británii.

Mluvil jsi jejich anglicky, francouzsky, ...? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano, velmi dobře. Ale trvalo to asi tři týdny, než jsem si zvykla.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Ještě jeden člověk, seznámili jsme se až v letadle. Neměla jsem motivaci jet tam s někým.

Jak jsi prožíval první týdny?

Bylo to dobrý, jsem společenská osoba, byly tam ty přivítací procedury, pokud jsem tam měla nějaký problém, byla tam exchange office, tak nám pomohli. Byli tam další tři Češi, to to usnadnilo.

Co ti přišlo po příjezdu jako nejtěžší?

Pochopit, jak to funguje. Zorientovat se to v tom komplexu (byl to univerzitní kampus). Všechno tam bylo jiné než v ČR, bylo tam třeba hodně budov určených ke sportovnímu vyžití studentů. Museli jsme absorbovat hodně informací najednou, být pořád v pozoru.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne, vůbec ne.

Jak jsi sháněl ubytování?

Bydlela jsem na koleji, byli tam i všichni ti Češi, měla jsem štěstí na spolubydlící, to hodně pomohlo.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Na koleji, měli jsme společnou kuchyni, pak na seznamovacích večírcích, společných akcích. Taky na hodinách ve škole.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Určitě v rámci té socializace – pije se tam výrazně víc alkoholu, patří to k tomu.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Výjimečně ne.

Měl jsi jiný biorytmus?

Určitě, jedla jsem úplně jiné jídlo.

Změnil jsi styl oblékání?

Myslím, že ne. Ne.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Vůbec ne. Velkými písmeny. Studium bylo úžasné. Měla jsem tam vztah s jedním Čechem. Líbil se mi ten školský systém, knihovna, bazén, studijní život ve své komplexitě, podpora studia.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Bylo to velmi těžký. Na koleji jsem byla ubytována s nějakou slečnou, pak jsem se rozešla s přítelem.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Asi to vyšumělo, byla tu spousta nových věcí, šok ze školy. Britský systém mi vyhovoval, měla jsem zaječí úmysly hned po návratu, ale přizpůsobila jsem se.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Určitě ta readaptace.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Asi se šesti v intenzivním kontaktu. Dvě jsou hodně dobré kamarádky, navštěvujeme se, je to hodně intenzivní.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Jo, určitě ano, zjistila jsem, kdo můžu být, protože mi k tomu pomohl ten systém. Rozvinulo mě to, ukázalo mi to můj potenciál, poznala jsem spoustu lidí, kteří cestovali, měli rozhled, chtěla jsem na sobě pracovat, sem jsem přijela namyšlená. Rozešla jsem se po 1,5 roce s přítelem, hned jsem začala chodit s jiným, kariéra šla do pozadí, řešila jsem osobní vztah. Stranila jsem se společnosti, měla jsem pocit, že nikdo nerozumí tomu, co prožívám. Umocnilo to pocit izolace, stranila jsem se přátel. Začala jsem si taky hledat práci, bylo těžké ji najít, měla jsem pocit beznaděje, práci jsem našla až na konci května jako asistentka v právní společnosti. Zaplácla jsem tou prací to, co jsem měla vyřešit.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ano.

Byli jste spolu byli v kontaktu?

Ano.

Přijel tě navštívit?

Ne.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ano, jednou.

Našel sis tam partnera?

Ano.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ano, byla jsem víc bezprostřední, aktivní, svá, víc svobodná, nsvázaná konvencemi, byla jsem tam sama za sebe, nikdo mě neznal, mohla jsem dělat, na co mám chuť.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Ano, přivezla jsem si to s sebou. Umocnilo se to, tyhle věci jsou teď mojí integrální součástí.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Všichni řešili ten rozchod, všichni měli rádi toho mého bývalého přítele, byli našťvaný.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Tak ten přítel, zvýšila jsem nárok na sebe, víc jsem si věřila, že si můžu sáhnout výš. Rozhodla jsem se bydlet sama, ne na koleji.

Všímal sis po návratu jiných věcí ve svém okolí než předtím? Jakých například?

Vše bylo jiné, byla zima, všechno šedé, hnusné, byla to hrozně velká změna, tam jsem byla zvyklá. Tady bylo všechno jiné.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Vytvořila jsem si je – jsou to studení lidé na svém ostrově, frustrovaní, neumí pít alkohol, všude tam zavírají v deset hodin. Nepřišla jsem do styku s Brity, nevyhledávají kontakt, neměla jsem britské přátele.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Ano, můj bývalý přítel na to měl vliv, studoval ekonomii, po Anglii jsem začala víc číst odborné knížky v knihovně, studijní věci. Dodnes z toho čerpám, ovlivnilo to způsob, jakým studuji věci, psát, kriticky hodnotit.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Byla.

Byl jsi s ní více v kontaktu než tady?

Méně než tady. Tady si voláme, tam jsme komunikovali přes mail – bylo to jiné.

Přijel tě někdo navštívit?

Bratr s přítelkyní.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne, oni jsou zvyklí.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Rozvinulo mě to..všemi směry...maximálně.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Moc jsem s Brity nebyla. Záleží hodně na lidech, v akademické sféře je to jiné, je to specifická sorta. Ti lidi na mě působili nešťastně, ztraceně, smutně, jen s cílem se ožrat, jsou uzavřený.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Určitě, líbí se mi Nizozemí, ta společnost je hodně otevřená, líbí se mi Amsterdam, domluvíš se tam anglicky, holandština je lehká, líbí se mi mentalita těch lidí – jsou otevření, mají rádi přírodu, sportovní, přímí. Byla bych zvyklá žít kdekoliv.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Díky Bath speciálně ne. Ale k českému školství ano, nadneseně jsem s jím začala pohrdat.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Školství jako celek, individualismu – zodpovědnost sám za sebe, liberální myšlení.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Nejsou moc přátelští, otevření, nepřijímají nové lidi, jsou povrchní a pak jídlo.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Mluvím anglicky až moc, víc vařím pro své přátele, chodím pravidelně plavat, víc čtu, přístup k informacím.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Bath?

Teplý pocit, hřejivý pocit, babí léto.

ROZHOVOR č. 19 – žena, 26 let

Kde jsi studoval?

Ve Švédsku, Halmstadu.

Byl to tvůj první dlouhodobý pobyt v zahraničí?

Ne, byla jsem už 6 měsíců v Anglii jako au-pair.

Na jaké fakultě?

Tady studuju dvouobor – věděla jsem, že od FTVS to bude jednodušší dostat se pryč, když jsem byla tam, tak jsem tělocvik vynechala a studovala jsem jen angličtinu.

Jak dlouho?

5,5 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

13 – 14 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Bylo to těžký, tady jsem měla přítele, nechtělo se mi odjet, ale věděla jsem, že je to poslední možnost, jak někam odjet. Až bych dostudovala, tak bych sama nejela, jeli bychom s přítelem. Taky ze studijních důvodů, vylepšit si angličtinu, dělala jsem pak soubornou zkoušku.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Asi tři dny, bylo výběrové řízení a to místo bylo neobsazené, měla ho rezervované jedna slečna a měla tři dny na rozmyšlenou, pak to odřekla.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Mají vysokou úroveň angličtiny, to bylo hlavní kritérium. Do Anglie jsem nechtěla, nemá úplně dobrý reference, Sever mě lákal, nikdy jsem tam nebyla.

Mluvil jsi jejich anglicky, francouzsky, ...? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Anglicky ano, švédsky jsem se učila až tam, Švédové mají nejlepší úroveň angličtiny, mají programy v angličtině.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Sama.

Jak jsi prožíval první týdny?

Ubíhalo to rychle, rychle jsem se zaběhla, zvykla jsem si rychle, na začátku mi bylo trochu smutno, ale bylo to hezky, bylo tam spousta nových lidí.

Co ti přišlo po příjezdu jako nejtěžší?

Absence mého přítele.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Vůbec ne.

Jak jsi sháněl ubytování?

Měli jsme domečky společně s pěti lidma, každý měl svůj pokoj, byly to takové bungalovy na pláži v nádherném prostředí. Byli tam samý cizinci – z Palestiny, Indie, Číny.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Bylo to docela jednoduchý s těma, co jsem bydlela, taky tam byla jedna Češka, pak se tam tvořily různý skupinky podle národností a kontinentů. Byly tam problémy s Číňany, Evropani byli hodně při sobě, ta kultura je si asi bližší.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Ne, to ne.

Přibral / ubral jsi na váze?

Bylo to stejný.

Měl jsi jiný biorytmus?

Ano, strašně dlouho jsem spala, chodila jsem hodně pozdě spát a pak jsem pozdě vstávala.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Na jednu stranu jo, abych viděla ty lidi, na druhou stranu ne – to prostředí bylo odlišný, nechtělo se mi vracet na fakultu.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

S rodinou to bylo fajn, příjemný. Byla to změna, člověk začíná trošku jinej život, tam to byly prázdniny, užívací období, cestovali jsme, bylo to příjemný.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Ne že by něco bylo horší, každý to bylo jiný, nebyl žádný problém, jen ve škole – srovnávala jsem to, měla jsem chuť s tím něco udělat, ale začaly nepříjemnosti, tak jsem toho nechala.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Asi s pěti.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Asi ne, ne nějak výrazně, přestala jsem se stydět mluvit cizím jazykem, dám se klidně do řeči s cizincem. Jestli to přineslo nějaký změny, tak pozitivní.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ne, možná spíš i trošku míň. Ne že bych chtěla, ale i jim se změnil život, nějak se rozprchli.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Trošičku jo, ne výrazně, ale asi na to neměl vliv ten pobyt.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne.

Jak jste spolu byli v kontaktu?

Přes internet, internet calls.

Přijel tě navštívit?

Ano, jednou.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne.

Našel sis tam partnera?

Ne.

Pokud měl partnera – vydržel váš vztah? Jste stále spolu?

Ne, bohužel.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Trošku to svádělo, na sobě jsem to nepozorovala, ale na pár jinejch lidech ano. I když třeba měli partnera, tak se tam chovali jinak. Ale já ne.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Přehodnotila jsem vztah ke škole, tam jsem směla dělat předměty, které jsem chtěla. Jsem tolerantnější k jiným národnostem, dozvěděla jsem se něco o ostatních.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Ne.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Ne.

Všímal sis po návratu jiných věcí ve svém okolí než předtím? Jakých například?

Ve Švédsku jsou důchodci usměvaví, vypadají líp. Pak ve škole, že to nefunguje tak, jako tam.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Lidi si myslí, že Švédsko je čistá země, že tam nemají problémy s rasismem, všichni se chovají slušně a nekrade se tam, ale i oni mají svoje problémy, ale mají více prostředků, jak to řešit. Ale taky si s tím nevědí rady. Obecně jsem měla předsudek, že se tam mají dobře, ale zjistila jsem, že se nechovají třeba více ekologicky, jen mají víc peněz a není jich tolik, je tam menší hustota obyvatel.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

O cizí jazyky.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Byl jsi s ní více v kontaktu než tady?

Přibližně stejně.

Přijel tě někdo navštívit?

Rodiče na týden.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Ne, myslím, že ne.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Líbil se mi vůbec ten fakt, že jsem mohla odjet. Důležité bylo, že jsem dostal stipendium, že je o člověka postaráno, mohl se věnovat jen tomu účelu, proč tam přijel.

Dalo mi to větší toleranci vůči ostatním, ale otázka je, jestli to nevyprchalo. Nestydím se někde vystupovat, tam byla větší konfrontace, způsob vyučování tomu prospěje, mají tam víc diskusí

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Češi jsou trochu otevřenější, ale švédové nejsou tak křiví jako Češi, nikdy se mi nestalo, že by se mi něčí chování nelíbilo. Ale nedá se to moc porovnat, protože jsem se pohybovala hlavně ve skupině cizinců. Tam jsme měli semináře v angličtině, takže tam byli samý cizinci.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Natrvalo asi ne, ale na předem danou dobu jo, a jestli jo, tak bych chtěla na sever nebo do Francie.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Trošku jo, spíš negativně. Nemám ráda projevy Čechů v cizině, vozí si tam svoje pivo, když se řekne česká republika, tak se všem vybaví jen hokejisti.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Jejich sebevědomí a samozřejmě školství.

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Mají jiný společenský život, každý se snaží vystupovat jako individualita, na party si každý nosí svoje věci ke konzumaci. Chlapi švédové nejsou moc hezcí, v Čechách jsou chlapi galantnější.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Asi ne, bohužel. Tam jsem každý den chodila ráno běhat na pláž, tady není čas. Taky tam mají zdravější jídlo.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Halmstad?

Ta pláž a to naše bydlení.

ROZHOVOR č. 20 – muž, 27 let

Kde jsi studoval?

V Anglii.

Na jaké fakultě?

Psychologie.

Jak dlouho?

6 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

15 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Chtěl jsem tam studovat, byla jsem jako náhradník, pak mi zavolali asi 2 týdny před odjezdem, rozhodoval jsem se asi 2 dny.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Uvolnilo se místo, ale vybral bych si ji i tak.

Mluvil jsi jejich anglicky, francouzsky, ...? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Ano, mluvil, byl jsem ve Walesu, ale žádný velký problémy jsem tam neměl. Při přednáškách jsem rozuměl, v hospodě to bylo horší.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Jeli jsem dva.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Předtím jsme se neznali, tam jsme spolu byli.

Jak jsi prožíval první týdny?

Byla to adaptace na přemíru informací, orientace v novém prostoru, utváření kognitivní mapy prostředí, spousta nových informací, který jsem musel v rychlé době vstřebávat. Byla to na jedné straně fascinace novým prostředím, excitace, výzva a na straně druhé získávání nových informací – adaptace. Snášel jsem to poměrně dobře, ale díky osobnostnímu nastavení, který má každý nějaké, jsem hůř získával ty informace, který nejsou nikde napsané, ale je nutno je získat sociálním kontaktem. Já jsem ty kontakty tam nenavázal, takže jsem si to musel všechno zjišťovat sám, z nějakých oficiálních zdrojů.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne, určitě ne.

Jak jsi sháněl ubytování?

Napůl už z Prahy, měl jsem kontakt na nějakou službu, která se tam stará o studenty, takže jsem to vyřizoval už z Prahy.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Ve škole moc ne, s tou českou kolegyní jsme neměli stejné přednášky, z lidma z psychologie skoro vůbec. Ta kultura je jiná, jsou dvě možnosti, buď se tam vřadit nebo stát mimo, já jsem si zvolil to druhé, nevalilo mi to. Nejvíc pak asi s lidma na koleji- cizincema.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Stokrát míň, hlavně kvůli finančním důvodům, i jídlo jsem omezil.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Ubral jsem asi 30 kilo, změnil jsem tam životosprávu, tady jsem zase přibral, ale ne tolik.

Měl jsi jiný biorytmus?

Určitě – chodil jsem spár pravidelně, bez alkoholu, chodil jsem do posilovny. Předtím už jsem docela dlouho pracoval na full time, takže jsem měl ten život takovej stereotypní – ráno do práce, z práce večer, pak nějaký sport nebo něco zase znovu, takže tohle pro mě byla změna, ten studentský život.

Změnil jsi styl oblékání?

Asi výrazně ne.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

To bylo bipolárně, určitě ambivalentní, chtěl jsem se vrátit. To pozitivní bylo, že když má něco definovaném konec, tak ke konci toho pobytu už není excitovanej, už tam vlastně nemá co dělat, já jsem se těšil na domácí prostředí, snad i na blízký lidi. Na druhou stranu jsem tam chtěl zůstat, pracovat, aktivně jsem hledal zaměstnání, ale pak přišla nabídka na práci tady z Čech, kterou jsem nakonec přijal.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Vůbec si to nepamatuju, teď rok a čtvrt pořád někde lítám, po Evropě, už mi to splývá...nevybavuju si žádný pocit ze situace po návratu, což je divný. Vracel jsem se o týden dřív, byla to úleva, hlavně s mi vybavuje to těšení se na to domácí prostředí.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Readaptace je miň vzrušující, přináší úlevu, je uklidňující, odplaví se ta excitace. Ta adaptace mě víc bavila, zavaleň podněty.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

S nikým, marginálně s tou spolužačkou.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Určitě byly, kvůli tomu faktu, že jsem něco prožil, chvilku z toho žiju pocitově, máš jiný hodnoty, asi jsi vyrovnanější, miň řeší malichernosti, ale nastoupil jsem hned do práce, kde bylo hodně výzev. Myslím, že ten stav po návratu není udržitelný.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Asi jo, ale nevím, jestli to souvisí s tím.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ano.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne.

Přijel tě navštívit?

Ano.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Dvakrát až třikrát.

Pokud měl partnera – vydržel váš vztah? Jste stále spolu?

Ano, vztah se vylepšil.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Odhodí se určitý stereotypy – tady je člověk nastavený na nějaký chování, člověk je miň svazované konvencemi.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Ne, nevybavuju si.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Ne.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Asi potvrdili, víc jsem si je oblíbil, mám k nim sympatie, neměl jsem žádná očekávání, už několikrát jsem tam byl, líbilo se mi tam.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano, přes email.

Přijel tě někdo navštívit?

Ano.

Změnily se nějak vztahy s tvou rodinou? V jakém směru?

Nevidáme se, negativně určitě ne. Byl tam za mnou otec, líbilo se mu tam, posílilo to náš vztah.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Studijní poznatky – hlavně zdroje a čas. Ležel jsem tam v knihách, tady pracuju na full time, takže jsem si tam mohl dovolit ten komfort zabývat se studijníma věcmi.

Něco si vyzkoušet – nároky cizího prostředí, podařilo se mi relativně obstát, všeobecně mi to dalo dobrý pocit, možnost být v prostředí, ve kterým chci bydlet, možnost být půl roku sám se sebou, což občas vyžaduju a tam k tomu byly ideální podmínky

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Výchova, vedení jedinců, hlavně tedy dětí. Tady v Čechách je velká pozůstalost minulosti, vliv autorit a nátlak, tam jsou zase moc benevolentní.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Chtěl jsem už předtím, myslím, že to zrealizuju tak na 60-70%.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Spíš mě to ještě oddálilo, nemám velký vztah k českému národu, ale začal jsem si všímat pozitivních věcí, v pár drobnostech mi to potvrdilo moje domněnky.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Ne.

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Glamorgan?

Můj milovaný Wales.

ROZHOVOR č. 21 – žena, 27 let

Kde jsi studoval?

Právnická fakulta, Atény.

Jak dlouho?

9 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

16 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Abych nemusela jít tak brzo do práce. Tady jsem měla hotové státnice, chyběla mi jen diplomka, kterou jsem psala tam.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Když jsem šla do pátáku, tak jsem s hrůzou zjistila, že bych měla jít za rok pracovat, tak jsem si dala přihlášku, abych si to ještě prodloužila.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Polovina mojí rodiny je řecká a máma mě nenaučila řecky, tak jsem chtěla využít téhle situace a jet tam.

Mluvila jsi řecky? Rozuměla jsi, když jsi tam přijela?

Téměř ne, něco jsem rozuměla, ale mluvit vůbec neumím. Tam mluví anglicky asi jako u nás, ne úplně skvěle, starší lidi vůbec ne.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Tři.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Ne, těsně předtím jsme se seznámili, měsíc jsem bydlela s jedním klukem a pak už jsme byli každý zvlášť. Tam nemají koleje, takže bylo těžký shánět ubytování. A vůbec tam nefunguje to, co ve většině zemí, že by se ti lidi scházeli na koleji, v těch Aténách to bylo těžký, nebylo tam žádný místo, kde bychom se mohli vídat mimo školu.

Jak jsi prožíval první týdny?

Bylo to špatný, když jsme přijeli, tak škola stávkovala, hledala jsem si podnájem, všechno bylo hrozně drahý, byla jsem pryč od rodiny, blízkých a nebyla tam ta kolej, kde bych mohla přijít za těma lidma, když bych chtěla s někým být.

Co ti přišlo po příjezdu jako nejtěžší?

Kromě těch osobních smutků asi to, že na tebe v Řecku kašlou, všechno jsem si musela zařizovat sama, je to opravdu spíš pro dobrodruhy. To bylo hnusný.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

To ne.

Jak jsi sháněl ubytování?

No ty dva týdny jsem bydlela u strejdova kamaráda, pak jsem se přestěhovala, ale to bylo hrozně daleko, tam jsem byla asi měsíc, měsíc a tři čtvrtě, pak jsem sehnala byt, bydlela jsem s holkou, českou, která tam studovala celou univerzitu.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Když jsem se šla přihlásit do školy, Erasmáci tam měli výjimku, kurzy jim začínali jindy, tak jsme se tam všichni sešli, když začali kurzy. Setkávali jsme se před budovama, skoro vůbec jsem nebyla v kontaktu se Řekama, hlavně s cizinci z Evropy.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Asi míň, je tam draho.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Malinko jsem ubrala – menza byla sice placená, ale bylo to spíš životním stylem, měla jsem víc volného času, bylo to takový zhubnout a překvapit. Jedla jsem víc zeleniny, hlavně saláty.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Hrozně jsem se těšila. Byla jsem doma na Vánoce a Velikonoce.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

To bylo skvělý. Když se někdo těší na všechno, včetně osobních vztahů....bylo to skvělý.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Se dvěma.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Uklidnila jsem se, Řekové jsou hrozní, tady je to víc v klidu, poznala jsem, že se stávají i horší věci než tady.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ne, mám okruh svých blízkých, který se nějak moc nemění.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Něco začínalo...ne úplně.

Byli jste spolu v kontaktu?

Ano.

Přijel tě navštívit?

Ne.

Našel sis tam partnera?

Ne.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ne, spíš mi chyběly osobní kontakty, lidi, kterejm zavoláš a věříš jim, tam ty kontakty byly povrchní, nesedí mi to.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Asi ne...že jsem zhubla.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Užila jsem si prázdniny, pak jsem začala pracovat, byla to drsná změna.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano, byli jsme v každodenním kontaktu, mám raději tyhle kontakty.

Přijel tě někdo navštívit?

Naši a pak ještě jednou máma, pak přijela kamarádka a jely jsme na Krétu.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Rok volna – toho si cením, naučila jsem se zvládat kritické situace – když je člověk sám kdekoli mimo...ve škole ti moc nepomůžou. Uklidnila jsem se, tady je vše taková pohoda.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí?

Asi ne, ačkoliv moje máma je z Řecka a táta z Polska, cítím se vnitřně jako Čech.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Ne.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Ne, nevybavuju si nic, co bych dělala jen tam.

ROZHOVOR č. 22– žena, 25 let

Kde jsi studoval?

V Dánsku.

Na jaké fakultě?

Ochrana životního prostředí.

Jak dlouho?

6 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

18 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Tady mi to lezlo a nervy, měla jsem pocit, že musím vypadnout nebo že nechám školy.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Chtěla jsem jet semestr předtím, ale nejela jsem, vycouvala jsem, takže potom ten půlrok.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Byla to jediná země, kde se dalo domluvit anglicky.

Mluvil jsi jejich anglicky, francouzsky, ...? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Byla jsem schopná se domluvit, měla jsem trochu problémy na začátku, spíš s porozuměním.

Chodili jsme tam do kurzu, jenom ta naše mezinárodní skupina.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Původně sama, ale tam se mnou byli lidi z jiného oboru, seznámili jsme se asi 2 dny před odjezdem.

Jak jsi prožíval první týdny?

Bylo to docela náročný, bydlela jsem sama mimo město, byla to taková satelitní vesnička, sice koleje, ale s Dánama, po měsíci jsem se přestěhovala na kolej v centru, tak už to šlo.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?"

Ne, určitě.

Jak jsi sháněl ubytování?

Oni nám to zajišťovali, ale nevěděla jsem, kam jedu.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Na kurzu dánštiny, ten byl první měsíc.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Určitě, k Erasmu to patří...party...

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Přibrala, měli jsme společné večere, pila jsem hodně piva.

Změnil jsi styl oblékání?

Určitě.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ne. Našla jsem si tam přítele, to byl asi ten faktor.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Bylo to těžký, měla jsem pocit, že všichni řeší blbosti....trvalo to asi půl roku.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Dovezla jsem si přítele sem, žije tady se mnou, pořád se scházíme s těma lidma – Čechama, víc se stýkáme s cizincema tady.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Tam jsem to měla těžký s tím ubytováním, ale asi spíš tady, tam jsem si zvykla rychle.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

S 5.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Určitě, třeba s rodičema, že mě nechápou. Poznala jsem, že kamarádky, co jsem tady měla, nejsou tak upřímný.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Asi jo, celkově víc chodím ven.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sama, tady jsem měla partnera.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne, ale pak jsme se rozešli.

Přijel tě navštívit?

Ano.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Dvakrát, podruhé právě jsme se rozešli.

Našel sis tam partnera?

Ano.

Identita, změny

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Spíš až jsem přijela sem.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Moje máma, říkala mi, že si myslím to svoje, že je neposlouchám ve všem. Nelíbil se jim ten přítel, báli se, že se odstěhuju do ciziny.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Nejela jsem tam s očekáváním, až mě to udivuje, že jsem si nic nezjistila o té zemi.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Víc mě zajímá kultura, kulturní život, jazyky mě zajímaly vždycky, teď třeba jdu na festival francouzských filmů dřív by mě to nenapadlo, ne že by mě to nezajímalo, ale nenapadlo by mě to.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Přijel tě někdo navštívit?

Rodiče.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Angličtinu, poznala jsem , co vše neumím, co se chci naučit, jak se prezentovat, jak diskutovat, byl to pro mě šok, to srovnání s ostatníma studentama, výzva to změnit, taky osamostatnění se od rodičů, myslela jsem si, že už jsem, ale tam jsem zjistila, že ne.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Jsou studenější, dodržují hodně pravidla třeba by je nenapadlo jet v tramvaji bez lístku. No, a večer třeba když pili, tak byli přátelští a ráno zase měli ten svůj odstup. A hrozně pijou.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Na nějakej čas určitě.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

To asi ne.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Asi pít piva, nic mě nenapadá.

ROZHOVOR č. 23 – muž, 26 let
Pravidelné prázdninové pobyty v USA.

Kde jsi studoval?

V **Dánsku**, sociální vědy.

Jak dlouho?

11 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

19 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Kvůli diplomce, měl jsem téma diplomky a vedoucí diplomky byl pracovně v Kodani, byly tam literární zdroje, viděl jsem to jako dobrou zkušenost. Chtěl jsem studovat v angličtině, důležitý bylo, že tam mají moře.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Chtěl jsem do Skandinávie, hlavně kvůli tý diplomce.

Mluvil jsi jejich anglicky nebo dánsky? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Anglicky jsem mluvil, ten první měsíc byl jazykovéj kurz dánštiny, ale moc jsem se nenaučil.

V angličtině bylo všechno, bylo to bez problému.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Z politologie nikdo, z jiných kateder 3 lidi.

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Ne, předem jsem je neznal.

Jak jsi prožíval první týdny?

Bylo to skvělý, tam bylo nejhezčí počasí za posledních deset let, bylo to v létě, chodil jsem na ten kurz se studentama, s kterýma jsem potom studoval.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Jak jsi sháněl ubytování?

Bydlel jsem asi 30 minut od školy, na místní poměry to bylo daleko, ten první semestr to bylo špatný, ve druhým semestru jsem si pronajal vilu s ostatními studenty.

Jak jsi navazoval první vztahy?

V baru, hospodě, při fotbale – tam byli studenti z celého světa, byla to výhoda oproti těm, co fotbal nehráli. S Dánama jsme se skoro vůbec nekamarádili, jsou vstřícní, hodní, přívětivý, ale nekamarádili jsme se.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Určitě, V Dánsku se pije víc než tady, ve volným čase jsme byli pořád spolu, těžko dělat něco jiného, když je dost brzo tma. Hodně studentů tam kouří marihuanu, víc než tady.

Přibral / ubral jsi na váze? Čím to? Stres, stravovací návyky, obecně jiný styl života?

Přibral jsem, tady jsem chodil sportovat každý den, tam jsem chodil na fotbal a na kolo.

Měl jsi jiný biorytmus?

První měsíc jo, pak už ne.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR?

Chtěl jsem jet domů, nebyl jsem na prázdniny doma v Čechách, byl jsem doma vlastně jen na Vánoce a na Velikonoce, těšil jsem se.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

12 a 4 Češi.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

To nevím, to musí posoudit ostatní.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ano, nevydrželo to.

Našel sis tam partnera?

Ano, ale rozešli jsme se.

Identita, změny

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Ne, asi ne.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Že jsem přibral.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Byl jsem překvapenější v pozitivním smyslu, celkově nad situací té země, je to něco neuvěřitelného, je to nejprogresivnější sociální systém, rozvinutá země.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano, přes maily.

Přijel tě někdo navštívit?

Bratr mě přijel vyzvednout.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Je to dobrá zkušenost žít někde jeden rok, mají nejlepší sociální systém, je to ideální stát. Mám kamarády z celého světa, myslel jsem si, že lidi jsou takový, z jaký jsou země, mají podobný rysy.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Určitě, ale ne nějak zásadně.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí?

Ne, neláká mě to.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Ne.

Rozhovor č.24, muž, 25 let, Švédsko

Kde jsi studoval?

Ve Švédsku.

Na jaké fakultě?

Tady studuju FSV, tam něco podobného.

Jak dlouho?

10—11 měsíců.

Jak dlouho jsi zpět?

16 měsíců.

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Chtěl jsem si rozšířit vědomosti o oboru, zlepšit jazyk, mám osobní sympatie ke švédsku, poznat něco nového, jiného..

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Rozhodoval jsem se během druháku, rok nebo dva jsem se připravoval, ten výjezd byl podmíněn tři roky studia, sháněl jsem informace, až jsem pak byl přeinformovanější...

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Záměrně – mám k ní sympatie, byla to taková třešnička na dortu. Nabízeli optimální program, chtěl jsem tam získat titul, dali mi stipendium, bylo to víc důvodů. Ten člověk, co má ve Švédsku na starosti ty stáže, dělá takový prezentace a jezdí s nima po univerzitách a představuje to studium tam.

Mluvil jsi jejich švédsky? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Něco jo, tady jsem chodil na kurzy. Ale tam se mluvilo jen anglicky, občas trochu francouzsky, německy.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Sám. Jela ještě nějaká holka ze sociologie, jeli jsme tam spolu, pak jsme se skamarádili s lidma z Brna.

Adaptace a strategie přizpůsobení

Jak jsi prožíval první týdny?

Byl jsem plný očekávání – adaptace na ty podmínky, kulturní šok neproběhl, měl jsem všechno vykomunikovaný předem, takže jsem věděl, do čeho jdu. Velmi precizně jsem si přes maily sháněl informace už předtím.

Co ti přišlo po příjezdu jako nejtěžší?

Organizovat vlastní život v cizí zemi bez přispění rodičů a přátel, sám jsem si sestavoval harmonogram, peníze byly OK, hodně věcí jsem si přivezl s sebou – třeba kolo, chtěl jsem tam žít aktivnější život než tady...měl jsem tam i běžky.

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne, vůbec, byla to velká výzva, měl jsem strach, ale skrytě, nenarazil jsem na žádný potíže nebo lidi. Na univerzitě byla komunikace bezvadná.

Jak jsi sháněl ubytování?

Bydlel jsem na koleji, měl jsem svůj pokoj, bydleli tam i cizinci i Švédové. Tady bydlím s rodičema.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Přes školu, v kurzu bylo 50 lidí, pak na koleji – v rámci asi 15 lidí jsem se tam musel integrovat. Velkej kamarád byl švéd, bylo tam hodně cizinců, byl jsem aktivnější, pud sebezáchovy je nutí družit se. Kamarádil jsem asi víc s cizincema. Poznal jsem, že alkohol je tam fenomén . hraje dominantní roli ve sférách, co jsem si neuměl představit.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy než tady?

Ne víc, ale v mnohem větších nárazech, týden třeba nic a pak byla pařba. Bylo to divoký. Ale asi piju víc tady, tady piju dvanáctky pivo, tam jsem byl rozjetej..nějakou dobu.

Přibral / ubral jsi na váze?

Ani jedno, jedl jsem víc, vařil jsem, jezdil jsem na kole, hrál jsem lední hokej, měl jsem zdravější životní styl, je to tam lepší.

Měl jsi jiný biorytmus?

Určitě, bylo to časovou dispozicí, kraloval jsem sám nad sebou.

Změnil jsi styl oblékání?

Nevím, možná jsem začal klást větší důraz na oblékání.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR?

Vůbec se mi nechťelo, vše se mi tam líbilo a líbí, rád bych se tam vrátil, mám abstrák po erasmus, měl jsem pocit nezávislosti, neměl jsem si na co stěžovat, velice individuální, velmi jsem si užíval, měl jsem připojení na web v pokoji...ale záleží na tom, co každý očekává.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Pád na tvrdou zem, těžký přistání, ve všech ohledech - osobních, rodinných, škola. Začal jsem všechno srovnávat, všichni mě štvali, na hodně lidí jsem byl hnusnej. Zahořknul jsem, ale oklepal jsem se.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Nejdůležitější je ženská, našel jsem si novou přítelku, to bylo dominantní. Škola ustoupila z priorit – tma jsem si udělal magistra, tady jsem se věnoval partnerskému životu.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

To nevím, to je těžko srovnatelný, Tam jsem byl pln očekávání, tady jsem tušil, jaký to bude a naplnilo se. Ani jedno nebylo převratný. Asi bylo v pohodě obojí. Nedovedu říct, co bylo těžší.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Docela dost, tam jsem měl asi 50 kontaktů, zůstalo asi 20.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

To bych ani moc neřekl, vždycky jsem byl komunikativní.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Míň se bojím oslovovat cizí lidi, bariéry jsou úspěšně zbourány. Není s tím problém.

V práci se hodně setkávám s cizincema, pomohlo mi to v komunikaci.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Jel jsem s partnerkou, ale roztříštilo se, rozpadlo se to. Přerušilo se to, oklepal jsem se z toho, byl to kontinuální boj.

Našel sis tam partnera?

Po čase jo, byla to cizinka, bylo to předem odsouzený, vztah nám nevydržel, ačkoli se to vědělo...byla to velká zkušenost, trochu nějaký očekávání bylo, byl to takovej meteorit do vztahů...ten pobyt.

Pokud neměl partnera – našel sis po příjezdu partnera tady?

Ano, jak už jsem říkal.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

Jo, po pár měsících jsem si uvědomil, že mám čas na sebe, uvnitř jsem na sebe začal mluvit anglicky...asi jo, nějaký změny tam byly.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Rodiče mě víc respektují, v jejich očích jsem vyspěl. Já to tak necejtím. Známi...někdo to zkoušel, že jsem nafoukanej.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Našel jsem si práci, začal jsem pracovat na full time, poprvé v životě, stěhování od té doby řeším.

Všímal sis po návratu jiných věcí ve svém okolí než předtím? Jakých například?

Byla to každodenní konfrontace, víc jsem začal srovnávat s jinými místy, tam bylo hodně podnětů.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Určitě, mělo to blahej přínos. U nás z principu není vše košer, všude jsou lidi makoví a takoví, nejsou stejní. Zažil jsem tam hodně konfrontací, bylo tam hodně cizinců z celého světa.

Přijel tě někdo navštívit?

Ne, trochu je mi to líto, brácha nemohl přijet, je na gymlu a rodiče bydlí s dědou a nemůžou ho nechat o samotě. Uvedl bych je tam rád. Já jsem byl doma na Vánoce.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Poznání sebe sama, bylo to zrcadlo – zblízka nastavený, komunikační schopnosti byly nastavený – taková vysílačka. Povědomí z druhé strany, viděl jsem ČR zvenčí, poznal jsem podrobněji Skandinávii, po osobní stránce mi to načíslo vztah, předtím to bylo přehledný, pak bugr.

Rozvinutí nevládních aktivit, vážněji se tím zabývám, nejsem jen pasivní posluchač, ale zapojuju se i aktivně (na konferencích).

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí?

Asi jo, ale je důležitý, aby partnerka jela se mnou.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Asi jo, začla jsem vařit, potkávat ty lidi, který potkávat chci, na to čas byl. Je to důležitější než pracovní výkon...neztratit kontakty. Švédové si na to kafe taky ten čas našli...

Rozhovor č.25, Muž, 25 let, Francie

Na jaké fakultě jsi studoval?

sociologie

Jak dlouho?

6 měsíců

Jak dlouho jsi zpět?

16 měsíců

Proč jsi se rozhodl studovat v zahraničí?

Chtěl jsem se naučit jazyk a poznat tu zemi, patří to k dobrému tónu někam vyjet, dnes je potřeba studovat v zahraničí.

Jak dlouho jsi se rozhodoval k odjezdu?

Viděl jsem nabídky a podal jsem si projekt.

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Rozhodoval jsem se mezi Anglií a Francií, severské země mě nelákaly, vybral jsem si francii, protože k ní mám nějaké sympatie.

Mluvil jsi francouzsky? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Jo, mluvil jsem špatně, rozuměl jsem učitelům, ale vrstevníkům ne.

Kolik Vás jelo z vašeho oboru?

Sám. Setkal jsem se s holkou, která tam byla, pomohla mi, řekla mi svoji zkušenost, co tam bylo.

Jak jsi prožíval první týdny?

Nebylo ubytování, bydlel jsem v hostelu, nikdo nic nevěděl, koordinátor byl ignorant. Jakmile jsem se ubytoval, bylo to v pohodě, bydlel jsem sám na koleji.

Co ti přišlo po příjezdu jako nejtěžší?

Zavazadla, jak jsem se stěhoval,

Chtěl jsi se během pobytu vrátit zpátky domů?

Ne.

Jak jsi navazoval první vztahy?

Na koleji, oslovili mě tam, zpočátku to bylo povrchní, až ke konci to bylo lepší. Byl jsem hlavně s lidma, kteří se mnou přijeli – holky z Polska. Chodil jsem tam do sboru s Francouzema, tam jsem se taky s někým skamarádil.

Konzumoval jsi více alkohol nebo drogy než tady? Pokud ano, čím to?

Ne, stejně.

Přibral / ubral jsi na váze?

Zhubnul jsem, protože jsem si vařil sám. Tady bydlím s rodičema. To bylo moc příjemný..bydlet sám.

Měl jsi jiný biorytmus?

Stejný.

Změnil jsi styl oblékání?

Ne.

Když se blížil odjezd domů, chtěl jsi se vrátit zpět do ČR??

Bylo to dvojsečný – škola skončila v květnu, ale já tam zůstal do července, to stipendium se nevyužilo. Bylo to racionální úvaha, musel jsem tady dokončit školu, zpracoval jsem to.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Měl jsem tam dva měsíce prázdniny, všichni kamarádi odjeli, takže to bylo přirozený. Návrat byl asi hezkej, nepamatuju si to, v červenci jsem plánoval, že v srpnu zařídím studijní věci, o prázdninách jsem se viděl s lidma, postupně to bylo příjemný.

Kdybys měl porovnat, co bylo horší: adaptace po příjezdu tam nebo po návratu domů?

Asi tam samozřejmě. I když na druhou stranu, bylo to příjemnější, bylo dobrodružnější adaptovat se tam.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

Intenzivně s jednou holkou, jinak s pěti až šesti.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Já myslím, že to mělo velký vliv, ale nic konkrétního nevím.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Ne.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Sám. Neměl jsem partnerku.

Našel sis tam partnera?

Ne.

Našel sis po příjezdu partnera tady?

Ne.

Připadal sis jako někdo jiný během svého pobytu?

V něčem asi jo, staral jsem se o domácnost, chodil jsem nakupovat, pral jsem si, nebyl jsem doma s rodiči.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Dal jsem si pauzu ve vedení sboru, pak jsem ho začal vést znovu a s novým elánem.

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Ne.

Všímal sis po návratu jiných věcí ve svém okolí než předtím? Jakých například?

Asi jo, asi jsem to měl přibarvený Francií, předtím jsem byl aktivní v katolické církvi, rozvázal jsem vztahy s lidma, přijel jsem do situace, čekla jsem, jak se to obnoví, změnilo se hodně ve vztazích, hodně silný vyvázání, byla to por mě strašná úleva....musel jsem se vrátit do nějakých povinností..pak jsem do toho spadl znovu, ale v menší míře.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím?

Ne.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Ano.

Přijel tě někdo navštívit?

Máma.

Změnily se nějak vztahy s tvojí rodinou? V jakém směru?

Ze začátku asi jo, sebe jsem vnímal samostatně, ale pak se to vrátilo po nějaký době. Ta zkušenost mi hodně dala...zvednutý sebevědomí, jsem jedináček, staral jsem se sám o sebe a to mě utvrdilo, že to do budoucna sám zvládnou.

Kdybys měl shrnout do několika vět..co Ti ten pobyt dal?

Naučil jsem se francouzsky, vybral si téma doktorský práce, inspiraci, nové obzory o životě katolické církve, velmi to rozšířilo moje obzory. Strávil jsem jeden víkend v trapistickém klášteře, kde žijí ve velmi přísných podmínkách...setkal jsem se tam s úplně jiným světem. Byl to velmi silný zážitek, odráží se to i v prožívání té víry.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Myslím, že jsme si hodně podobný, když odečtu tu řeč, máme podobné myšlení...studení čumáci jsou i Češi...

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí?

Do Francie, určitě bych chtěl. Dělán pro to něco.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Jo, jsem absolutní nenacionalista, identifikoval jsem se s Prahou a katolickou církví, tam byla silná přítomnost Poláků...

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Způsob obědvání

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Ignorance vůči východním zemím.

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Možná způsob modlitby, ale vyšumělo to...je to tou vzdáleností od intenzivního zážitku....

ROZHOVOR č.26, muž 30 let, Finsko**Byl to Tvůj první pobyt v zahraničí (dlouhodobý – více než 3 měsíce)?**

Ne

Kde jsi studoval?

University of Joensuu, Finsko

Na jaké fakultě?

Humanitní fakulta

Jak dlouho (počet měsíců)?

6

Jak dlouho jsi zpět (počet měsíců)?

16

Proč sis vybral zrovna tuhle zemi?

Kvalitní univerzity se 100% zájemem pro studenty, doporučení od kolegů, kteří tam již studovali

Jak dlouho ses rozhodoval k odjezdu?

Vlastně jsem se nerozhodoval, čekal jsem, jestli budu vybrán

Proč ses rozhodl studovat v zahraničí?

Vždy mě lákalo vyzkoušet odlišný systém studia, dokázat si, že jsem schopen zvládnout studium v cizím jazyce. Taky rád poznávám odlišné kultury, což program Erasmus absolutně splňuje

Mluvil jsi finsky? Rozuměl jsi, když jsi tam přijel?

Finsky ani muk, něco málo, jako číslovky a zdvořilostní fráze jsem se naučil, nicméně vzhledem k všeobecné znalosti angličtiny u místních obyvatel nebyla finština potřeba

Kolik Vás tam jelo ze stejné fakulty?

Tuším 3

Znal jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Jednoho velmi dobře

Jak jsi prožíval první týdny po příjezdu?

Aklimatizace na finskou zimu. Představ si, že přijedeš z mírné Střední Evropy, vystoupíš z vlaku někde uprostřed lesů, zmrznou Ti kalhoty tak, že nemůžeš udělat krok, nudle Ti mrznou u nosu, nemůžeš skoro ani dýchat. A to jsme měli jen -25st. Rok před námi bylo -35! Člověk je strašně rychle unavený, ale po pár dnech se dá zvyknout. Vlastně hned od začátku jsme tam v tom mrazu jezdili na kole a užívali si to, co doma není tak běžné – čístej vzduch, zima až praští, bělostný sníh.

Chtěl ses vrátit (během prvních týdnů) ?

Ani náhodou. A co vím, tak ostatní to cítili stejně, prostě začal výjimečný půlrok.

Co ti přišlo jako nejtěžší (na začátku) ?

Asi zvyknout si na málo denního světla. Ráno vstaneš a jedeš do školy za tmy, tam jsi 3-4 hodiny a jedeš zpátky zase za tmy. Naštěstí se to od února rychle obracelo.

Kde jsi bydlel?

Byl to takový panelák ze 70. let, provozovaný firmou Elli, což myslím patřilo městu. Byli tam jak studenti, tak rodiny s dětmi – pár let po studiích je tam ještě nechávají. Není to úplně kolej v našem významu, spíše byty se třemi pokoji a společnou sociálkou. Žádní vrátní nebo uklízečky. Ale dodržování řádu, tj. klid po 10. večerní, nebo pořádek byly vyžadovány. Hrozilo i vypovězení smlouvy, což v drahém Finsku s českým stipendiem znamená, že budeš spát ve stanu, nebo jedeš domu. Jo, cenově to bylo 150 E za měsíc, takže vcelku pohoda...

Jak jsi navazoval první vztahy?

To bylo hodně komické. Přišel kluk, povídá Hi, where are you from, no a pak jsme pokračovali česky. S třetím v našem kvartýře to bylo stejné. Chvilí jsme byli v rozpacích, všichni jsme očekávali mezinárodní družbu a my se dostali do bytu s dalšími Čechy. Nakonec jsme usoudili, že je to možná výhoda, lépe jsme si rozuměli v delikátních

záležitostech a mezinárodní družbu jsme měli tak jako tak. Dokonce jsme někdy byli tak zblblí, že jsme na sebe mluvili anglicky. S ostatními cizinci jsem se stýkal ve škole a kontakty se navazovaly poměrně snadno, vždyť většina z nás tam přijela právě i s takovou motivací. Mezinárodní pařby se staly automatickou součástí našeho života...

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR (když se blížil odjezd domů)?

Ježiš, to bylo naprosto strašný. Emotivně nejhorší zážitek v životě. I kluci brečeli jak suvi! (Teda nejdřív se ožrali). Já to měl ještě horší, protože jsem zůstal až do konce června, takže jsem vyprovodil úplně všechny, navíc s vědomím, že některý už v životě neuvidím. Ke konci jsem se stal více apatickým, ale když se přiblížil můj odjezd, spadla na mě tak hluboká deprese, že jsem se z ní dostával celé léto. A proč? No, bezstarostnější půlrok v životě už asi nikdo z nás nezažije. Byl to takový pionýrský tábor, kde jsme měli prachy a mohli si dělat, co chtěli. Navíc v zemi, kde tě nikdo nebuzeruje, všichni se k sobě chovají slušně. To ovlivní i otrlé Čecháčky, nikdo v mém dosahu toho systému nezneužíval, všichni jsme tam pracovali na tom, za čím jsme přijeli. Nemusel jsem, ale udělal jsem tam pět zkoušek, které byly jen pro mě. Tady jsem je neudal a ani se o to nepokoušel. Prostě mě to bavilo. Věc, kterou jsem na přírodovědě zažil malinkokrát.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Zvyknout si na kyselý ksichty v úřadech a obchodech, na to, že si všichni stěžují, jak je to tu zkorumpovaný a že všichni kradou a nikdo proti tomu nic nedělá, všichni se jen snaží vyčurát nad někým, nejlépe nad státem a ještě jsou na to hrdí. V Joensuu třeba bylo nemožné ztratit peněženku nebo mobil i kdybys chtěla. Druhý den přijdeš na policii to nahlásit a ono to tam leží a úředník se na tebe směje, že jsi to včera zase v hospodě přepálil.... Byla na nás stížnost, že jsme to nějaký večer trochu přehnali a byli hluční do dvou do rána. Úplně vyklepaní jdeme na ubytovací správu, tam nás pošlou až za ředitelkou, to už jsme se viděli, jak balíme a jedem domů, no a ona se nás usměje a povídá: „moc se omlouvám, že vás sem volám, ale někdo si stěžoval, že jste byli hluční. Nemohli byste prosím, dát si příště pozor.“!!! Jasně, že jsme si příště dali pozor, když už se něco plánovalo, tak jsme to všude hlásili a všechny pro jistotu zvali. Bylo by mi trapně, kdyby mě podruhý museli prosit, abych v noci nerušil sousedy.

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Asi to z toho předchozího jasně vyplývá. Vždycky se lépe zvyká na lepší formu života, než na bídu.

Co ti pomohlo to zvládnout?

A zvládl jsem to? :))) Asi jo, určitě přátelé a rodiče, na ty jsem se moc těšil.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu (které jsi tam poznal)?

S partou asi 5 Čechů, jeden Portugalec, jedna Němka, ještě asi opráším nějaké ty Rusy:)

Konzumoval jsi alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Určitě ne, spíš méně a jinak. Bylo to o dost dražší a rozpočet omezený. Pařby spočívaly v tom, že jsme se u někoho sešli, dělala se „národní“ večere, no a pak se objevila i nějaká ta lahvinka tvrdšího či piva. Ke konci při rozlučkách to bylo krapek drsnější, ale na kolejích v Praze jsem měl spotřebu rozhodně větší. Byl to vlastně i takový ozdravný pobyt :)

Přibral / ubral jsi na váze?

Zůstal jsem na svém normálu. Kdyby jsi mě viděla, tak pochopíš, že míň už to nejde a ať už jím jak a co chci, tak nepřiberu a nepřiberu. Obecně se tam jedlo více zeleniny a ovoce, což jsem si slíbil, že budu dělat i zde, ale moc se to nedaří. Asi vliv naší tradiční kuchyně...maso a knedlík.

Měl jsi jiný biorytmus?

Mnohem víc jsem spal, zejména ze začátku. Ale později standard z české koleje.

Změnil jsi styl oblékání?

Nikoliv

Pozoroval jsi po návratu nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Chvilí jsem okolí rozčiloval finskými pozdravy a nadáváním. Ještě teď si vlastně občas finsky ulevím.... perkele...no není to krása? Jinak změny moc neproběhly, staří známí jsou stále starými známými. Jinak se spíš dívám na společnost jako celek. Jsem mnohem více kritický.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Už jsem řekl.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

Ano, s pár kolegy se stále scházíme

Jel jsi sám nebo s partnerem?

Aáááá, to mělo být na začátku. S partnerkou, nicméně nezávisle na sobě a bydleli jsme zvlášť. I okruh známých byl jiný.

Měl jsi partnera tady v ČR?

Ne, přibalil jsem ho s sebou:)

Byli jste spolu v kontaktu?

Intimním....:) Ano občas jsme se viděli.

Přerušil se Váš partnerský vztah?

Ne

Přijel tě navštívit?

Občas se u mě stavila, občas já u ní. Kde bylo zrovna volno.

Jel jsi do Prahy během pobytu?

Ne

Choval ses tam jinak? Připadal sis jako jiná osoba?

Nemyslím, ale to by museli posoudit jiní. Partnerka si ničeho nevšimla a ani já si nevšiml změny jejího chování

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

Jo, už jsem zmínil, jsem takový více kritický, možná i více skeptický (i když tomu říkám realizmus). Snažím se chovat otevřeněji, přístupněji. Pokouším se na lidi usmívat a vycházet s nimi, i když mě někdy serou (pardon)

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

Nikdo se nezmínil, takže se mi to vlastně asi zdá

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím (ve Tvém okolí)? Jakých například?

Přístupu lidí k sobě navzájem. Přeme se tady o totální blbosti, jsme k sobě strašně neohleduplní a netolerantní.

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?

Naší zemi? Ne, já se jakýkoliv předsudky vždy snažím racionálně vyvrátit, ale to jsem dělal i předtím

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním

zaměření, práci, cílech,

bydlení, partner, apod.

S trochu větší vervou jsem se vrhl na dokončení studia.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

Finský hokej:) Ne, nemyslím, já mám své zájmy dlouhodobě utříbené. Možná se změnil úhel pohledu na některé věci v mém životě, na řadu věcí se dívám s větším odstupem, ale to je údajně vlastnost starších lidí, takže jsem možná konečně dospěl.

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Emailem třeba denně, bylo-li potřeba. Normálně jsem psal jednou týdně.

Přijel tě někdo navštívit?

V létě přilítly vrány se Střední Evropy, jinak nikdo.

Změnily se nějak vztahy s tvojí rodinou? V jakém směru?

Mám ji radši, víc si ji užívám

Pokud bys měl několika větami shrnout, zda se ti v zahraničí líbilo, co ti pobyt dal.....:

Já už jsem asi všechno řekl předtím, teď mě nenapadá, co bych ještě dodal....

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Jazykově, kulturně, prostě duševně jsem mnohem bohatší. Když žiješ dlouho někde v čistém prostředí, čistíš se nejen fyziologicky, ale taky duševně. Dá se říci, že z toho stále žiju

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

Joj, těch rozdílů je, ale překvapivě jsme si v leččems blízky. Třeba rádi se setkáváme v hospodách a pijem jen tak na život, máme rádi svoje soukromí, které otevíráme, jen v některých případech, taky máme společně rádi chataření a lední hokej. Rozdíl.....? No, ty zásadní o fungování společnosti jsem řekl, jinak jsou Fini velmi patriotičtí (v tom mají blíže ke Slovákům). Špatně nesou porážky, jsou zarputilí, bijou se do konce (taky se třeba nedali, když je napadli Rusáci). Hezky se chovají k přírodě, na rozdíl od nás ví, že mají jenom jednu.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí? Pokud ano, měl na toto rozhodnutí vliv tvůj pobyt? Proč bys tam chtěl žít?

Natrvalo asi ne. Já už předtím jsem měl nějaké dlouhodobé pobyty a vždy se mi pak nějak stýskalo po přátelích, české krajině, dobrém pivu a vlastně i češtině. Hrozně pěkný pocit, když přiletíš a slyšíš v rodném jazyce: pasová kontrola. V tu chvíli tomu úředníkovi odpustíš i ten zakaboněný výraz.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Vztak k Česku obecně ne, ale jak jsem několikrát zmínil, jsem mnohem, mnohem kritičtější ke společnosti. Ale i já jsem její součástí, že?

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

Poctivost, zdvořilost, toleranci

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

Tak to mě teď momentálně nenapadá, asi díky tomu zápalu to všechno vychválit...

Ponechal sis některé zvyky, které jsi tam získal?

Bojuji do konce!

Rozhovorč.27, žena, 24 let, Španělsko

Byl to Tvůj první pobyt v zahraničí (dlouhodobý)? ano

Na jaké fakultě? Facultad de Psicología

Jak dlouho? 5 měsíců

Jak dlouho jsi zpět? rok a jeden měsíc

Proč sis vybrala zrovna tuhle zemi?

Rozhodně jsem chtěla do nějaké jižní země. Španělštinu jsem se dříve učila a dost se mi zalíbila, chtěla jsem také poznat španělskou kulturu. Popravdě do anglicky mluvící země jsem si netroufla, protože jsem se domnívala, že tam budou daleko vyšší nároky na úroveň jazyka.

Jak dlouho jsi se rozhodovala k odjezdu?

Asi 2 dny-možná jen několik sekund, šlo o spontánní rozhodnutí, když jsem objevila nabídku volných míst. Původně jsem plánovala odjet až ve vyšším ročníku.

Proč jsi se rozhodla studovat v zahraničí?

Úplně původně jsem v tom sledovala ohromnou šanci rozšířit si obzory ve svém oboru, kladla jsem si vždycky vysoké cíle na své vzdělání. Chtěla jsem vycestovat, ale neměla jsem odvalu. Pak se objevila nabídka volných míst a situace tomu chtěla, že jsem chtěla odjet daleko od svých povinností a problémů, poznat nové lidi a odpočinout si.

Mluvila jsi španělsky? Rozuměl jsi?

Jak kdy:-). Jiný jazyk než španělštinu jsem nepoužívala, dalo-li se tomu zpočátku tak říkat. Někdy jsem rozuměla, jindy ne. Časem jsem rozuměla vcelku dobře a v běžných situacích jsem se domluvila.

Kolik Vás tam jelo? Jela jsi tam sama?

Jely jsme tam společně 3 holky ze stejného oboru.

Znala jsi lidi, kteří jeli s tebou?

Jednu jo (vcelku dlouho), druhou téměř ne (jen z Rogersovského semináře).

Jak jsi prožívala první týdny?

Bylo to náročné, ale neměnila bych. Byla jsem nadšená, zmatená a i na sebe hrdá, že jsem dokázala odjet.

Chtěla jsi se vrátit?

Rozhodně ne.

Co ti přišlo nejtěžší?

Zorientovat se v tom zmatku jihu, i když časem mi dost vyhovoval.

Telefonovat se svou rodinou a přítelem, kterým se po mně stýskalo, ale já byla šťastná.

Kde jsi bydlela?

Prvních pár dní u jedné Češky u ní v pronajatém bytě spolu s holkama a dalšíma podnájemníkama. Byly jsme z toho tam dost vedle.

Pak po celou dobu na koleji, kde to bylo moc fajn, dost zábavy a blízko od školy i centra města.

Jak jsi navazovala první vztahy?

Úplně nejdříve jsem se zkontaktovala s jednou holkou tam, abych zjistila, jak to v Santiagu chodí. Prvních pár dní jsme se seznamovaly vcelku těžko, jen s tím koho nám představila. Pak na koleji to šlo téměř samo, všichni tam byli sami daleko od domova, tak jsme nacházeli společná témata.

Chtěl jsi se vrátit zpět do ČR? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč?

Ne, byla jsem ráda, že jsem pryč ze zaběhaného stereotypu. Byla jsem nadšená, že mám čas sama pro sebe. Santiago mě naprosto nadchlo-město, lidi, škola.

Jak jsi prožíval návrat zpět?

Návrat jsem měla velmi pozvolný a příjemný, jelikož pro mě autem přijel přítel s kamarády a ještě jsme 14dni cestovali, takže to pro mě nebyl takový šok. Adaptace doma byla náročnější, nastalo u mne plno životních změn .

Bylo to horší / lepší než adaptace tam?

Rozhodně lépe jsem se zadaptovala ve Španělsku, doma bylo horší si zvyknout zpátky na známé prostředí, když došlo k tolika změnám.

Co ti pomohlo to zvládnout?

Otevřená budoucnost, to že jsem se přesvědčila, že jsem silná, nové možnosti, odlišný životní styl.

Co ti přišlo jako nejtěžší tady?

Zvyknout si zpátky na staré známé prostředí a lidi a přemýšlet o těch posunech a zvratech, co nastaly mým pobytem ve Španělsku.

S kolika lidmi jsi stále v kontaktu?

ze Santiaga pouze s Tebou a v Čechách stále se stejnými, i když méně jelikož jsem se přestěhovala.

Konzumovala jsi více alkohol nebo drogy více než tady? Pokud ano, čím to?

Rozhodně, měla jsem na to více času užívat si fiest a bylo to pro mě něco nového a pomáhalo to k odreagování, navázání nových vztahů a rozvázání jazyka.

Přibral / ubral jsi na váze?

Nejdříve jsem hodně ubrala, ale nakonec jsem celkově přibrala. Přičítám to stresu a vypětí z řešení problémů s přítelem.

Měl jsi jiný biorytmus?

To každopádně, v Čechách jsem ponocovala málokdy, ve Španělsku časem téměř denně. Pak jsem si rychle zvykla zpátky.

Změnil jsi styl oblékání?

Ve Španělsku jsem se oblékala více odvážněji a do veselejších jasnějších odstínů, něco mi z toho i zůstalo a teď mám oblečení odtamtud moc ráda, i tady si kupuji už veselejší oblečení.

Pozoruješ nějaké změny v komunikaci se svým okolím?

Teď už ne, i když teď už zase jo, mezi maminkama a kojenci je trochu jiná komunikace:-). Zvykla jsem si, zpočátku to bylo náročnější a připadala jsem si jak z jiného světa.

Scházíš se teď více s přáteli nebo jinými lidmi?

Když jsem přijela, tak jsem hodně vyhledávala sociální kontakt, ale brzy jsem se uvedla do reality. Myslím, že jsem trochu společenštější, i když jak se to vezme.

Rozšířil se okruh Tvých známých?

V Santiagu rozhodně a v Čechách teď taky.

Jel jsi sám nebo s partnerem?

sama

Měl jsi partnera tady v ČR? jo

Byli jste spolu v kontaktu? nejdříve zřídka a později velmi často

Přerušil se Váš partnerský vztah? jo

Přijel tě navštívit? jo

Jel jsi do Prahy během pobytu? jo

Měl jsi partnera tam? jo

Našel jsi potom partnera tady? jo, toho původního

Choval jsi se tam jinak? Připadal sis jako jiná osoba?

jo, trochu jak druhá puberta na trochu odlišné úrovni. Byl to skvělý odraz a odpočinek.

Pozoroval jsi sám na sobě nějakou změnu, když jsi se vrátil?

začala jsem si více věřit a spoléhat sama na sebe, myslím, že jsem trochu otrlejší a vyzrálejší (teď už rozhodně s odstupem roku:-))

Říkalo tvoje okolí po návratu, že pozorují nějaké změny v tvém chování?

jo

Všímal sis po návratu jiných věcí než předtím? Jakých například?

španělsky mluvících lidí a Japonců, krásy Prahy

Změnily se nějak tvoje předsudky, stereotypy vůči zemi a jejím příslušníkům? Jak?
nechápu docela otázku, takže odpovím po svém. Byla jsem mírně řečeno v šoku, když se na člověka nikdo po cestě do školy nebo do práce neusmál a nezeptal se Que tal ? ba naopak, lidi s naštvanýma tvářema, dumajících si nad svým a hlavně hodně uspěchaných.

Realizoval jsi po návratu nějaké zásadní změny v tvém životě? Ve studijním zaměření, práci, cílech, bydlení, partner, apod.

Jo, po studijní stránce je to podobné, práci jsem nakonec ráda opustila, myslím, že už nejsem taková perfekcionistka, přestěhovala jsem se za partnerem, vdala a mam už skvělého manžela a úžasnou dcerušku.

Zajímáš se teď o jiné věci než předtím? O jaké? V jakém směru?

zajímala jsem se a ještě trochu zajímám více o věci co se týká Španělska a Latinské Ameriky. Chci si více rozšiřovat obzory. Chci s manželem začít chodit na latinmskoamerické tance. Více používám internet, na který jsem si hodně zvykla v Santiagu. Ale jinak mě moc času nezbyvá na jiný zájem než je rodinný život a když zbyde, tak toho využívám. Myslím, že si teď více dokážu užívat života a více si vážit přítomného okamžiku.

Rodina

Byl jsi v kontaktu se svojí rodinou? Jak? Jak často?

Byla, po telefonu a přes mail. Podle situace, jak se mi chtělo, bylo fajn, že sem si to mohla regulovat ja.

Byl jsi s ní více v kontaktu než například tady?

V jistém směru ano.

Přijel tě někdo navštívit?

Přítel.

Změnily se nějak vztahy s tvojí rodinou? V jakém směru?

Jo, získala jsem si trochu odstup, takže už dokážu leccos řešit z chladnější hlavou, někdy to nevyjde:-)

V konečném důsledku se výrazně zlepšil náš vztah s přítelem.

Líbilo se ti tam? Proč?

Moc, spoléhala jsem sama na sebe, hodně jsem si zpočátku odpočinula, fakt mi to rozšířilo obzory.

Město samotné mě naprosto uchvátilo, stejně jako mentalita lidí (hlavně z Latinské Ameriky)

Co si myslíš, že ti ten pobyt dal?

Větší samostatnost, rozhled, že neexistují jen Čechy, vážím si více sebe (za nějaké blbiny ovšem ne). Ukázal mi, že nemusím už žít ve svém zaběhaném stereotypu a můžu se více zaměřit na sebe než pouze na ostatní. Poznala jsem jinou formu přátelství.

Jak to ovlivnilo tvůj současný a případně budoucí život?

Hodně, možná bych se dokázala odstěhovat do ciziny-jihní státy. Vyřešila jsem si s partnerem plno věcí a mnohonásobně jsme zlepšili po různých peripetiích náš vztah. Více si užívám přítomných okamžiků a neženu se stále jen do budoucnosti.

Jak vnímáš rozdíl mezi tamní kulturou a naší?

usměvaví lidé, kteří se o Tebe zajímají (někteří až moc), tady je více šedo a mrzutosti, když ale člověk najde ty správné lidi, je to i tady v pohode. Dokáží se více radovat ze života, z přítomného okamžiku a kontaktu s druhými lidmi.

Chtěl by ses odstěhovat natrvalo někam do zahraničí?

Jo, pobyt na to měl vliv, ale teď mi to zas nepřijde moc aktuální, přeci jenom jsem trochu vlastenec:-)

Sama jsem měla takové tendence, ale s rodinou se mi už nechce, nemám už tu potřebu tak silnou.

Změnil se nějak tvůj vztah k ČR? Jak?

Myslím, že už nejsem tak zaprdlý Čech, ale doma je doma, člověk už ví, co může očekávat.

Jaké tři věci bys přijal z tamní kultury?

fiesty

jídlo a červené víno

zájem o druhého člověka

Jaké tři věci se ti naopak nelíbily?

možná až moc velký binec skoro ve všem, blízkost a bezstarostnost, v tom okamžiku ale příjemné

problémy s nezaměstnaností

pro trvalejší bydlení bych asi nesnesla takový hluk na ulicích až do ranních hodin

Ponechala sis některé zvyky, které jsi tam získala?

děláme si tapas

piju raději a častěji kafe

zůstala mi obliba jasné červené barvy

jsem ukecanější

Co se Ti jako první vybaví, když se řekne .....Santiago?

"svobodný úlet" a dost poučná zkušenost